4ՐԴ ՏԱՐԻ ԹԻՒ 1903 Կ. ՊՕԼԻՍ

ԶՈՐԵՔՇԱԹԹԻ ՕԳՈՍՏՈՍ 29 — 11 ՍԵՊՏԵՄԲԵՐ 1907

29 ԱՂԸՍԹՈՍ 1325 — 3 ՇԱՊԱՆ 1323

Journal Arménien
MANZOUME-I-EFKIAR
Grand Rue de la S-Porte.
CONSTANTINOPLE

ՏԻՐ ԵՒ ՏՆՕՐԷՆ
ՅՈՎՀԱՆՆԷՍ Ֆ. ԳԱՅՍԷՐԵԱՆ
ՈՐՈՒ Կ'ՈՒՂՂՈՒԻ ԱՄԷՆ ՏԵՍԱԿ ԳՐՈՒԹԻՒՆ
ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԻՒՆ
38, Պալաթ Ալի Հաճասէրի, 38
Խմբագրութիւն ուղղուած գրութիւններ եւ չեն տրուիր

Մանզումէի Էֆքեար

ՀԱՅԱԿԻՐ ԱՌԱՒՕՏԵԱՆ

ՆԵՐՔԻՆ, ԱԶԳԱՅԻՆ, ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ, ԳՐԱԿԱՆ, ԳԻՏԱԿԱՆ ԵՒ ՏՆՏԵՍԱԿԱՆ

منظومهٔ افکار
ارمنیجه یومی و سیاسی غزته در
صاحب امتیازی : اوهانسی قریم
دارهخانهسی: باب عالی جادهسنده نومرو ۳۸

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

ԿԱՆԽԻԿ	Տարեկան	Վեցամսեայ
Պոլսոյ համար	80 ղր.	50 ղր.
Գաւառներու համար	108 »	60 »
Արտասահմանի համար	25 ֆր.	18 ֆր.

ՑԱՑՏԱՐԱՐՈՒԹԵԱՆ ԳԱՅՄԱՆՆԵՐ
Մէկ անգամի համար տող 5 ղրուշ
Մէկ անգամէ աւելի ծանուցմանց համար մանաւանդ պայմաններ

10 ՓԱՐԱ — ՊԱՏԿԵՐԱԶԱՐԴ "ՄԱՆԶՈՒՄԷ,, ԿԸ ՀՐԱՏԱՐԱԿՈՒԻ ԱՄԷՆ ՕՐ ԱՐՇԱԼՈՅՍԻՆ — 10 ՓԱՐԱ

ԼԵԶՈՒԱԿԱՆ ՀԱՐՑԸ

Սա օրերուս Պոսֆորոյ լրագրութեան մէջ դարձեալ հրապարակ հանուած է աշխարհաբար կամ աւելի ճիշդ ըսած ըլլալու համար, նոր գրաբար լեզուի միօրինակութեան խնդիրը։ Ատենը մէկ մէջտեղ կը նետուի արդէն այս հարցը, չատ չատ քանի մը տասնեակ յօդուածներ կը գրուին անոր շուրջ, կարծիքի փոխանակութիւններ, տաք վիճաբանութիւններ կ'ըլլան, մէկը վեր կը քաշէ, միւսը վար, և մանաւանդ քերականութեան դասագիրքերու զանազան հեղինակներ այդ իրարանցումին մէջ առիթ կը գտնեն իրենց գործերը ներբողելու, դրուատելու, ոգեքաջելու... Ու այսչափ միայն։ Յօդուածները, կարծիքները, վիճաբանութիւնները հետզհետէ կը մարին, կը վերջանան, լեզուի միօրինակութեան ջատագովները յանկարծ կը լռեն, կը քաշուին այլևս, սոսկ բան մը ըսած ըլլալու գոհունակութիւնով, բայց խնդիրը դարձեալ կը մնայ հոն ուր որ էր արդէն, առանց արդիւնքի, առանց որոշ եզրակացութեան մը։ Ու լեզուն, նոյն իսկ միօրինակութեան պաշտպան այդ գրիչներուն տակ, կրկին կը շարունակուի բաբելոնական նախկին խառնիճաղանջութիւնով, դարձեալ իւրաքանչիւր գրող կ'ունենայ իր ուրոյն, քմահնչիւր գրաբերականութիւնը և չատ հեղ նոյն իսկ... իր բառապանութիւնները!

Այսօր կը գտնենք թէ մեր գրական նոր լեզուն դեռ որոշ ու ամէնուն կողմէ ընդունուած, նուիրագործուած ձեւ մը չէ տուած, և ամէն գրող ամէն հեղինակ գրէթէ իր մասնաւոր քերականութիւնը ունի։ Բայց արդեւք այսչափ միայն...։ Ո՛չ, տակէ աւելին կայ դեռ։ այսօր լեզուի միօրինակութիւնը կը պակսի նոյն իսկ միեւնոյն անձին գրիչին տակ։ Զեռք առէք ո՛ր թերթը, ո՛ր գիրքը որ կ'ուզէք ու կարդացէք սիւնակ մը, էջ մը անկէ, կ'ապահովցնեմ ձեզ թէ ըսածս հաստատող մէկէ աւելի ապացոյցներու պիտի հանդիպիք հոն, նոյն իսկ մէկ տողէն միւսը պիտի գտնէք միեւնոյն բառը տարբեր ձեւով գործածուած, և ասիկա ոչ միայն սովորական գիրքի մը կամ յօդուածի մը՝ այլ նոյն իսկ քերականութեան դասագիրքերու մէջ, ամէն մեղքս վրայ։ Ուսումնական Խորհուրդէն ալ՝ խրճամիս ճնուելեն ետՀ վաւերացուած քերականութեան դասագիրքերու...։

Հայերէն լեզուի ուսուցչութեան պաշտօնս բերումով, արդէն թիւով ցանցառ գրեթէ բոլոր աշխարհաբար լեզուի քերականութիւնները ալ քանի անցընելու առիթ ունեցած եմ, և ամէնուն մէջ ալ հանդիպած քիչ չատ նմանօրինակ անհեթեթութիւններու, մինչև իսկ բացատրուած կանոնի մը բովանդակին հակասական մէկ ձեւը տաք տաք գործածուած նոյն կանոնին վերեւ զետեղուած ընթերցողութեան հաստատումին մէջ։ ա՛լ չհաշուենք օրինակի համար, «ցի, ական և եան մասնիկներով ածանցուած անունները քով յոդնակի կ'ըլլան»? վճռեցէք եաք, նեռով յոգնակի ընելը, «ի, ին, ում վերջացող անունները բացառիկ կերպով կը հոլովուին»? ըսեցէք եաք, ընդհանուր ձեւով հոլովելը, տեղ մը «աչխատութեանց» ուրիշ տեղ մը «աչխատութիւններու» գործածելը, այսպէս հոլովելու ատեն բառերը կորուսումի և փոփոխումի օրէնքներուն ենթարկելը? և ուրիշ տեղ մը՝ ոչ, ելն. ելն. որոնք մէկիկ մէկիկ թուել իրաւ որ չատ երկար պիտի ըլլար։

Արդ, ի՞նչպէս սպասել կամ պահանջել որ այդ կերպ պատրաստուած քերականութեան դասագրքէ մը իր մայրենի լեզուն սորվող մէկը ունենայ գեր իր միօրինակ լեզուն, և ինչպէ՞ս պահանջել ընդհանուր կերպով միօրինակ գրական լեզու մը երբ դպրոցներու մէջ գործածուող այդպէս գէշ պատրաստուած զանազան քերականութիւններն ալ իրենց անհեթեթութիւններուն մէջ կարծես զիրար գերազանցելու մարմնով այնքան հեռացած են իրարմէ։ Որչափ դրող, այնչափ ալ քերականութիւն, և որչափ քերականութեան դասագիրք, այնչափ ալ հայերէն լեզու։ Այս կրկնակ ձեւերը և առանց հետ ուրիշ կարգ մը սխալներ — մասնաւորապէս բայերուն բացատրութիւնին, բուրդ բառերու, յոգնակիներուն, դերանուն ներուն եւ իրենց հոլովներուն, «կ, կը, կու» մասնիկներուն վրայ—անխիղճ կը գործածէ այսօր գրէթէ ամէն ոք, որովհետև մեր մէջ գրողները առհասարակ լեզուին ուշադրութիւն չեն ըներ, լեզուական որոշ սկզբունքները չունին իրենց։ Ո՞ր լեզուի մէջ կայ արդեւք բառ մը երկու (և չատ անգամ աւելի) կերպով, օրինակի համար, ուղղագրել յոգնակի ընել, հոլովել, բացառական չինել ևն.։ Ասիկա երբեք լեզուին համար ճոխութիւն մը չէ, այլ ընդհակառակը անպէտ, անիմաստ իսնդում մը, որ նուազ զարգացած ու նուազ կատարելագործուած լեզուներու յատուկ է, և ինչպէս ըսինք, այս վիճակը չատնց անցուցած ըլլալու էր մեր արդի հայերէնը։ Սակայն այնպէս չէ դժբաղդաբար, և ասոր պատճառը չատ պարզ է։ Լեզուներն ալ իրենց կեանքի, զարգացման մի որոշեալ շրջանին մէջ բարեշրջուելու ուրիշ նոր-արդի բառի մը անկի սաւլու համար օրէնքին ենթակայ են. երբեմն ոչինչի գործածական եղող սա ու նա ձեւերը հետզհետէ այժմէութենէ կ'իջնան ու անոնց տեղ ուրիշներ կը յայտնուին, միւսներ աւելի պարզեր, աւելի քիչանուր կանոնին մոտեցող ձեւերու կամաց կամաց բացառութիւններու անունին զանգուածները կը նիւթանան, կը չատնան։ Արդի հայերէնի մէջ դեռ երէկուան յոգնակիի բազմաթիւ բացառութիւններէն «տղաք»ը և «մարդիկ»ը մնացած են միայն, բարդ բառերը դարձեալ ձգելով անչուշտ. հոլովի անհաշուելի բացառութիւններէն՝ «ութիւն» վերջացող, ազգականութիւն և ժամանակ յուցեալ անունները միայն մնացած են, անոնք ալ եզակիի մէջ միայն, նոյն իսկ ժամանակ ցուցնող անունները ընդհանուր ձեւով հոլովիլ սկսուած է արդէն, այսպէս «գարուն-գարունի, ժամ-ժամի, տարի-տարիի, աշուն-աշունի, դար-դարի ևն. ևն.»։

Սակայն այդ հինցած, մեռած ձեւերը։ որոնց տեղ նորեր եկած են, փոխանակ սպասելու արտաքսուելու լեզուէն, ինչպէս կ'ըլլան փտած ատամները մարմնէն, մեր արդի հայերէնին մէջ մնացած են նորերուն հետ անոնց մէջ, անոնց քովինը և այսպէս առաջ բերած ներկայ նոր-հին կարկատան լեզուն։

Ահա այս պարագան պէտք է նկատի առնուի, լեզուի ճշտութեան ու միօրինակութեան թմբնդիր ամէն գրող ընդհանրապէս ու քերականութեան դասագիրքի ո՛ և է հեղինակ մասնաւորապէս։

Ս. ՍՏԵՓԱՆԵԱՆ

ՕՐԸ ՕՐԻՆ

ՊԻՏԱԿՆԵՐ

Հայ ուսուցիչներուն մէկ կարեւոր մասը, — անկարող մասը, — ուրախութեան մէջ է, կամ՝ նորագոյն ասուլիսամբ՝ «Լը տոնէ ու կը ցնծայ»։ Մինչեւ այսօր խեղճ մարդիկը կը չփոթուէին մեղի պէս՝ մեր ընթերցողներուն պէս, վերջապէս բովանդակ ժողովուրդին պէս սովորական մահկանացուներու հետ և ասիկա անոնց վիշտ մը չէր իրենց համար։ Հայ ուսուցչական մարմնին պատկանելու պատիւը ունենալ և այդպէս մեռնոյն կարգի վրայ մնալ ասոր անոր հետ... քաշուելիք բան է։

Ուսումն. Խորհուրդը ահա այդ անպատեհութենէն կ'ազատէ զիրենք երբ կոնդքի մէջ եղող Կազմական Կանոնագրով՝ որուն ուսուցիչներու վերաբերող հատուածը անցեալ շաբթու ընդունուեցաւ բացառիկ նստի մը ընթացքին։

Այդ Կանոնագրին չնորհիւ այլեւս ամէն ուսուցիչ զինքը յատկանշող պիտակ մը պիտի ունենայ, ճիշդ կարգ մը ըմբեղիներու և ընդհանուր առհարական ապրանքներու պէս, և մէկ այդ պիտակը պիտի բաւէ որ կարենանք ուսուցիչ մը որոշել նոյն իսկ միդեմաւոր մարդոց բազմութեան մը մէջէն։

Առ այժմ՝ հինգ պիտակներ միայն տրամադրուած են ուսուցիչներուն, հինգն ալ կարող այդ նշանակիի արդիւնքը դոյացնելու։

Ա.— Մանկավարժի պիտակ պիտի ընդունին ա՛յն ուսուցիչները որոնք մանկապարտէզի և տարրական դասարաններու մէջ կը դասախօսեն։

Բ.Վարժարեւի պիտակ պիտի ստանան անոնք որոնք միջին ու բարձրագոյն դասարաններու մէջ կը դասախօսեն։

Գ.— Մասնագէտի պիտակով պիտի շքեղին անոնք՝ որոնք կէս-մասնագիտական դասեր կ'աւանդեն. միջին և բարձրագոյն դասարաններու մէջ։

Դ.— Աւագ-մասնագէտի պիտակով պիտի զարդարուին անոնք որոնք լիամասնագէտի դասեր կը ստանձնեն միջին, բարձրագոյն և լրացուցիչ դասարաններու մէջ,

Ե.— Ուսուցչապետի պիտակով պիտի օժտուին անոնք՝ որոնք երկրորդական վարժարաններու մէջ կը դասախօսեն։

Զարմիանք կ'բեռն թէ կազմական Կանոնագրին այս հատուածը պատրաստող խորհրդականը երկրորդական վարժարանի մը ուսուցիչն է և թէ ինքզինքին «ուսուցչապետ» տիտղոսը սեփականացնելու համար միայն այդ անժամանակ հոգածութեան առարկայ դարձուցած է իր պաշտօնակիցները։ Սակայն ի՞նչ նպատակէ ալ թելադրուած ըլլայ՝ խնդիրը հոն է որ գաղափարը մեծապէս շահաբեր պիտի դառնայ ուսուցչական մարմնին, որովհետև պիտակը ինքնին բարիքի աղբիւր մըն է, ի՞նչ տեսակ ապրանքի ալ յարմարցուած ըլլայ։

Գարթալի գինիին պիտակը կրող չիշ մը չատ չատ հինգ դրուշ կ'արժէ, մինչդեռ Շամբանիի ո և է պիտակով փողոցուն չիշ մը՝ 20 ֆրանք և աւելի։ Զկարծէք թէ գինիին ազնուութիւնն է այս տարբերութեան պատճառը, ամբողջ չնորհը պիտակինն է, որովհետև չատ անգամ ամէնէն չնդալից ոգեբուխները լամներով փաթաթուած չամբանեի double-sec մը նուազ հարազատ է քան մեր Գարթալի համեստուկ գինին։ Բայց պիտակը կայ և մէկ իր գոյութիւնը կը բաւէ որ անհարազատին 20 ֆրանք տանք ու հարազատը գնելու համար գժկամակինք մէկ ֆրանք մը զոնելու։

Այսպէս պիտի ըլլայ նաև մեր ուսուցիչներուն համար, և անշուշտ այդ է պատճառը որ ցնծութեան մէջ են այս պատուս. Այլևս ի՞նչ պէտք ուսնելու, զարգանալու, կատարելագործուելու, կը բաւէ որ վերոյիշեալ պիտակներէն մէկը ձեռք ձգեն, և անկէ անդին՝ բաղդը իրենցն է, ապահով ամսական, անուշիկ ծուլութիւն, ազիւութեան իրաւունք, ամսականաւոր արձակուրդ և կարօտութեան կամ ծերութեան օրերու համար ալ Օգնութեան Մնացուկ։

Կը մտաբերեմ հիմա մեր ատենի խիստ ուսուցիչները որոնք ո՛չ տիպրոս ունէին, ո՛չ արձակուրդի ամսական, ո՛չ ծուլութեան ու ազիւութեան իրաւունք, ո՛չ ալ Օգնութեան Մնացուկ, որոնք համեմատաբար չատ քիչ կը վարձատրուէին ու մանաւանդ չատ քիչ ուրիշ միայն կ'ունենային կանոնաւոր ամսական ստանալու։ Կը մտաբերեմ իրենց անզուսպ Ջանքը՝ քիչ մը աւելի արդիւնք տալու համար և հետզհետէ աւելի համոզում կը գոյացնեմ իրենց անխելքութեան մասին։ Ի՞նչ պէտք այդքան տուայտանքներու՝ երբ կարելի էր աւելի հանդիստ ու դիւրատար կեանք մը ապահովել մի միայն մէկ երկու պրամարգի փնտռելով։ Ահա իրենց արդի պաշտօնակիցները երջանկագոյն են արարածներուն, և ասիկա՝ առանց արտագոյ կարգի զոհողութեան մը ենթարկուելու։ Թող անցնի քանի մը տարի և չատ մը անկարողներ իրենցմէ անմունապէս աւելի յարգ ու պատիւ պիտի ստանան՝ կրնալնին փակցուած չոշոշուն պիտակներու չնորհիւ։ Ասոնց ամէնքն ալ պիտի աշխատին երկրորդական վարժարանէ մը ներս մտնելու և ահա այլևս բնաւ ուսուցիչ չպիտի ունենանք այլ միայն ուսուցչապետներ։

Եւ ասիկա ոչինչ անպատեհութիւն մը չպիտի ըլլայ որքա՞ն ծնողներուն, այնքան նաև հոգաբարձութեանց ու Թաղ. Խորհուրդներուն համար։

Անգամ մը որ մեր ուսուցիչները յաջողին լրացնել երկրորդական վարժարանի մը մէկ դասէն իրը տարեկ ուսուցիչ մտնելու և միւս դասին իրը ուսուցչապետ դուրս ելլելու աւարտա-

---

«ՄԱՆԶՈՒՄԷ»Ի ԹԵՐԹՈՆԸ)(82)(

ՓՈԹՈՐԿԱԼԻՑ ԿԵԱՆՔ ՄԸ

ԵՐԿՐՈՐԴ ՄԱՍ

Ը.

ՎԱՅԵԼՔԻՆ ԵՏՔ ՅԱՓՐԱՅՈՒՄ

Տը Մուլիէռ Պէնսէրատի մարքիզուհիին այցելութենէն վերջին ծայր հրճուելով,

—Ա՛ս ի՞նչ բախտաւորութիւն տիկին մարքիզուհի, գոչեց, բայց ինչո՞ւ տխուր կ'երևաք, ձեր սիրուն աչքերը դիտողները պիտի հետեւցնեն որ անպատճառ խիստ չատ լացած ու խիստ չատ արցունք թափած էք։

—Ո՛չ, դեռ չլացի, պատասխանեց մարքիզուհին, բայց եթէ այս բնթացքը չարունակէ, ճշմարտապէս արիւն պրցունք պիտի թափեմ, սիրտս կը նեղուի, աչխարհք գլխուս մութ կուգայ, մղձաւանջները կը պատեն զիս։

—Ինչո՞ւ սակայն, հիմա ա՛լ բացարձակապէս երջանիկ էք, ձեր միակ իղձը իրագործուեցաւ, Լիսթրաքի կոմսուհին տունէն վռնտեցիք, անոր տեղը անցաք ու կոմսին ալ տիրացաք, ալ այս ամէնէն նաք ի՞նչպէս դժգոհ կը մնաք։

—Այո՛, առջի օրերը չա՛տ հաճելի, չա՛տ անուշ անցուցի, այն ծիծառած երգչուհիին գլուխը ջախջախել, տանս մէջ անկէ հետք մը չձգել, մեծ հաճոյք էր ինձ, նոյն իսկ անոր մյուսատակը բուլորովին ջնջելու համար տունէն, ջերմանոց բուրաստանին մարգագետիններն անդամ քակել տալով, նոր ձեւով յարգարել տուի այն զբօսավայրը, և հիմա որ ամէն իղձերս պսակուեցան, այն հսկայ ապարանքը աւերակոյտ մը կը թուի աչքիս, ա՛խ Սուրբոն փողոցի տունս ո՞րչափ սիրուն, ո՞րչափ հաճելի էր ինձ, հոն անցուցած քաղցր ժամերուս, հեշտալոյր զուարճութիւններուս փոխարէն, հիմա այս ապարանքին մէջ սրտնեղութիւն, տառապանք ու մտահոգութիւն միայն կը մնուցանեմ, մնաց որ Ժորժ ալ չատ անտանելի կացութեան մը մէջ կ'այցելէ տունս, կնոջը ստուերը տեսնել կը կարծէ հոն ու միշտ վախ մը ունի որ անկիւնէ մը, խորշէ մը կամ անանկակ տեղէ մը պիտի յայտնուի ան ու մեր երկուքն ալ կը շտամբէ, մեղի համար ո՛չ զուարճութիւն մնացած է հիմա այս տան մէջ ա՛չ ալ սէր, արտագող մը պատած է մեր երկուքն ալ, ու ես քիչ մը ազատութեամբ վայելելու համար Ժորժը, ստիպուած եմ մինչեւ անոր Շանդ Էլիզէի բնակարանը երթալ։

—Բնական էր որ այսպէս ըլլար, դուք կարեւորութիւն չտուիք խօսքիս, նախապէս գուշակած էի ես ասոնց ամէնքն ալ ու ձեզի ալ քիչ մը ապրարարած, գիտէի թէ ինչ ալ որ ըլլար, Լիսթրաքի կոմսը տիպուռած էր կնոջը դիրքը պահել, դուք առանց հարկացուցիչ պատճառի անոր տունը գցիք, կոմսուհին նախատեցիք, անոր ամուսինէն բաժանումը փութացուցիք, ու գործը այն աստիճանին հասցուցիք որ կոմսուհին ստիպուեցաւ թաղին ստիպկանապետը կանչել... ասոնց ամէնքը իրենց արդիւնքը պիտի ունենային բնականաբար։

Մարքիզուհին ոստիկանին անունը լսելուն պէս ցնցուեցաւ, խսկոյն վերյուշեց ներկայացող ոստիկանը որ Պէնսէրատի մարքիզին օրէնք կը ճանչնար զինքը ու անկէ ի վեր կը հետաքրքիր, այն օրուան բանտերէն դատելով։ Ինք որ չարունակ մոռացութեան կ'ուզէր ենթարկել ոստիկանին դիշատակը, հիմա Տը Մուլիէռի մէկ խօսքէն ասոնց ամէնուն անդրադարձաւ ու սկսաւ ներքնապէս դողալ թէ, արդեւք նոյն այն ոստիկանը այս ըլլար իրադարձութիւններուն տեղեակ է ու վճռական փաստի մը կը սպասէ զինքը ամբաստանելու և ձերբակալելու համար։

Մարքիզուհին սակայն բնաւ տկարութիւն ցուցնել չէր ուզեր, ասիկայ իր նկարագիրին մէկ անկշռկանգ կողմն էր և ո՛րչափ ալ մեծ վտանգի ու մտատանջութեան մէջ գտնուէր, վայրկենական յուզումէ մը եւաք անմիջապէս կը վերստանար պաղարիւնութիւնը, ուստի պատասխանելով տը Մուլիէռի.

—Բնաւ ղղջացած չեմ ու չպիտի ղղջամ Քլարայի նման հոտած կին մը նոխտաեցուս համար, ըսաւ, մինակ կը ցաւիմ որ ամբողջ հարստութիւնս տուի, անոր չարագուշակ տունը գնելու, այն խայտառակ երգչուհիին տունը ո՛րչափ որ կրաստ կար ամէնքն ալ դուրս նետել տուի, հիմա պէտք է նորէն կահաւորել, արդ քա՞նի կահագործին ներկայացնելիք հսկայ գումարը երեւակայեմ, մաղերս կը փչաքաղին, մինակ մը խիթարութիւն մը ունիմ այս ամէնուն մէջ որ Ժորժ իմ հետս է միշտ, ինչ որ ինձ համար խիստ թանկագին հաճոյք մըն է։

—Կը սխալիք, Ժորժ ձեզի հետ պիտի չգանուի միշտ։

—Կը կարծէ՞ք որ օր մը զիս լքէ։

—Ո՛չ, ընդհակառակը դուք զայն պիտի լքէք։

—Գնա՛ ըանդ, ի՞նչ ըսելդ չես գիտեր, ես Ժորժի համար հոգիս պիտի տամ, դուն երբ խելքէ մտքէ վեր բաներ կ'ըսես, ես պիտի ամուսնանամ անոր հետ, հասկցա՞ք։

—Ժորժի հետ կարենալ ամուսնանալու համար, նախեւառաջ պէտք է որ կինը սպանէք, հասկցա՞ք։ աս սպանութիւնը անհրաժեշտ է։

—Հարի՛ չկայ ասանկ փորձի մը յարեց մարքիզուհին առանց անարեկելու և առանց այլայլելու մարդասպանութեան առաջարկին, Ժորժ օրինաւոր ձեւերով կինը պիտի արձակէ ու ինձ հետ ամուսնանայ, և այս գործողութիւնը չատ մօտ ժամանակի մէջ տեղի պիտի ունենայ։

—Այո՛, խիստ մօտ ատենէն դուք պիտի բաժնուիք Ժորժէն։

—Զիրերուս դպչելիք խօսքեր մի՛ ընէք, կ'աղաչեմ, ինչո՞ւ պիտի բաժնուիմ Ժորժէն։

—Որովհետեւ Ժորժ հարիւր հազար ֆր.ի եկամուտ ունեցողի նման չապրելու վարժուած է։

—Ի՞նչ կ'ելլայ ասկէ, իմ և Ժորժի հարստութիւնը այդչափ եկամուտ կը բերեն արդէն։

Տը Մուլիէռ չկրնալով երգիծական քմծիծաղ մը զսպել,

—Կը հաւատա՞ք որ Ժորժ հարստութիւն ունենայ, ըսաւ։

—Բնականաբար, ինչո՞ւ չհաւատամ, մինակ ես մէկ միլիոն ֆր.ի աւելի հարստութիւն ունիմ։

—Այո՛, բայց ձեր այդ հարստութեան վեց հարիւր հազար ֆր.ը ձեր վերջերս դնած ապրանքն է, որ կահաւորուելու համար մեծ ծախսերու կը կարօտի և հինգ սանթիմ չան չբերելէ պատ, տարեկան մէկ քանի հարիւր սակիի ալ նորդութեան կը կարօտի։

—Իրաւունք ունիք, բայց այս ապրանքը պիտի ծախեմ։

Տը Մուլիէռ ցնցուելով,

—Ի՞նչ Քլարա Մոնթիէն գնած տուներիդ պիտի ծախէ՞ք, հարցուց։

—Այո՛, պիտի ծախեմ։

—Ուրեմն վնասով և մեծ վնասով պիտի ստիպուիք ծախել, յիժար քմահաճոյքի մը համար այդ տան վճարած գումարնուդ կէսն անգամ պիտի չկրնաք ձեռք անցընել։

—Այո՛, խիստ մօտ ատենէն դուք պիտի բաժնուիք Ժորժէն։

—Զիրերուս դպչելիք խօսքեր մի՛ ընէք, կ'աղաչեմ, ինչո՞ւ պիտի բաժնուիմ Ժորժէն։

—Որովհետեւ Ժորժ հարիւր հազար ֆր.ի եկամուտ ունեցողի նման չապրելու վարժուած է։

—Ի՞նչ կ'ելլայ ասկէ, իմ և Ժորժի հարստութիւնը այդչափ եկամուտ կը բերեն արդէն։

Տը Մուլիէռ չկրնալով երգիծական քմծիծաղ մը զսպել,

—Կը հաւատա՞ք որ Ժորժ հարստութիւն ունենայ, ըսաւ։

—Բնականաբար, ինչո՞ւ չհաւատամ, մինակ ես մէկ միլիոն ֆր.ի աւելի հարստութիւն ունիմ։

—Այո՛, բայց ձեր այդ հարստութեան վեց հարիւր հազար ֆր.ը ձեր վերջերս դնած ապրանքն է, որ կահաւորուելու համար մեծ ծախսերու կը կարօտի և հինգ սանթիմ չան չբերելէ պատ, տարեկան մէկ քանի հարիւր սակիի ալ նորդութեան կը կարօտի։

—Իրաւունք ունիք, բայց այս ապրանքը պիտի ծախեմ։

Տը Մուլիէռ ցնցուելով,

—Ի՞նչ Քլարա Մոնթիէն գնած տուներիդ պիտի ծախէ՞ք, հարցուց։

—Այո՛, պիտի ծախեմ։

—Ուրեմն վնասով և մեծ վնասով պիտի ստիպուիք ծախել, յիժար քմահաճոյքի մը համար այդ տան վճարած գումարնուդ կէսն անգամ պիտի չկրնաք ձեռք անցընել։

—Ինչ կ'ուզէ ըլլայ, բաւական է որ հին վիճակիս պիտի վերադառնամ, սխալ մը գործեցի, զոր կ'ուզեմ սրբագրել շուտով, ողբալը, մղձաւանը օգուտ չունի, Ժորժ ալ պիտի օգնէ ինձ։

—Ժորժի հարստութեան աստիճանը ըսե՛մ։

—Ըսէք տեսնեմ, կրնա՞ք Ժորժը մանկութեան աստիճանին հասցնել, գուք ի՞նչ ալ որ ըսէք, ո՞րչափ ալ փնտռած ցուցնէք Ժորժը, ես հակառակը ապացուցանող փաստեր ունիմ ձեռքս, դեռ երէկ ինքնաբերաբար մաքրեց դերձակուհիս հաշիւը, քիչ դրամ չէր վճարածը, եօթը հարիւր ֆրանքնին դարձեալ նարօլէօն չահած էր Ժորժ պաքարէն։ իրաւ է որ Բօլոնիացի մը գտած է կը կողպտէ հիմա, բայց անիկայ այնչափ հարուստ է որ կրնայ չարունակել խաղը մինչեւ որ բախտը իրեն ալ ժպտի, այն ատեն ի՞նչ պիտի ըլլայ Ժորժի վիճակը, ո՞ւրկի պիտի վճարէ վնասը, հիմակուհիս խաղէ չահած դրամովն է որ կ'ապրի, անկէ ետքն ալ անչուշտ աչքը ձեր հարստութեան պիտի անկէ։

(Շարունակելի)

կան դասընթացքը։ Այդ պարագային կանչեցէք զիրենք և եկէ՛ք կենք՝ աչխատեցէք հանդիպելու որ սովորական ամսականով մը բաւականան։

—Բայց դուք մեզ կո՛ նախատէք, պիտի պառաւ ձեր երեսին, ուսուցչապետի մը այդպէս վարսոց գլխ առաջարկել մինչդեռ, մենք կրկնովին ալ չպիտի կընայինք գոնանալ... ան՛հ. պիտի բողոքենք Ուսումն. Խորհուրդին...

Եւ ապատովարար Ուսումն. Խորհուրդը իրաւունք պիտի տայ իրենց։

ԱՐԱՄ ԱՆՏՈՆԵԱՆ

ԱՐՏԱՔԻՆ

ԳԵՐՄԱՆԻՍ ԶԻՆԱԿՑՈՒԹԻՒՆ ԿԱՌԱԶԱՐԿԷ ՖՐԱՆՍԱՅԻ.— Ցայսմի է թէ Ֆրանսայի Նախկին Նախարար Մ. Էթիէն վերջերս տեսակցութիւն մը ունեցաւ Վիլհէլմ կայսր հետ։ Այս տեսակցութեան մասին հեւեւալ նոր և չահեկան տեղեկութիւնները կը հաղորդէ Էնտէբանտանս Պիլտ.—

Մ. Էթիէն, կը գրէ նոյն թերթը, Բիլ դացած էր կարգ մը համաձայնութիւններ ձեռք բերելու մասին, ի նպաստ Ֆրանսայի մեծ դրամատէրերու մատաղած ելմտական ձեռնարկներուն։ Անոնք կը կարծէին թէ Վիլհէլմ Բ. իրենց հանդէպ համակիր պիտի ըլլայ։ Բայց գերման կայսրը որոշ բառով մը հասկցուց թէ բոլոր այդ երկարդական նկատողութիւնները չեն զբաղեցներ զինքը բնաւ։

—Տեսէք, սիրելիս Մ. Էթիէն, ըսաւ կայսրը պատուական ֆրանսերէնով մը դուրշ արդիւնքի մը հասնելու համար ձեր և մեր միջև խնդիր կրնայ ըլլալ մաւոր, կատարեալ զինակցութիւն մը միայն Ֆրանսայի և Գերմանիոյ միջև, զինակցութիւն Անգլիոյ դէմ, Զինու և Ճապոնի դէմ որոնք մեր բնական հակառակորդներն են։

Մ. Էթիէն չի կրցաւ զարմանքի շարժում մը զսպել և վարկեան մը չմոթեցաւ այս անակնկալին առջեւ. բայց ինքզինքը գտնելով յարեց.

—Այն ատեն ասկայն Ֆրանսա մը պիտի ունենանք միայն իր բնական երկրին մէջ սահմանուած։

Այս խօսքը կարեց տեսակցութիւնը հոն, որովհետեւ կայսրը պատասխանեց միայն ուսի յնցումով մը, զոր բարեխառնեց բարեկամ ժպիտով մը։

ՎԻԼՀԷԼՄ Բ. ԵՒ Մ. ՖԱԼԻԷՐԻ ՊԻՏԻ ՏԵՍԱԿՑԻՆ.— Հռոմէն կը հեռագրեն թէ Վիլհէլմ Բ.ի և Նախագահ Մ. Ֆալիէռի միջև տեսակցութեան մը լուրը իտալական չրջանակներուն մէջ կը նըկատուի իբր պարզ հնարք մը, Ֆրանսայի մէջ հանրային կարծիքը տպաւորելու և Ֆրանսայի ու Գերմանիոյ միջև աւելի սերտ համաձայնութիւն մը արգիլելու համար։ Քաբիթալէ այս տեսութիւնը ընելով հանդերձ անկարելի չի նկատեր այդօրինակ տեսակցութիւն մը։ Մ. Ֆալիէռ պարտական է Նորվեկիա և Դանիա երթալ փոխադարձելու համար անոնց վերադարձները Բարիզ տուած այցելութիւնը։ Ասիկա իրեն համար պատուական առիթ մը պիտի ըլլայ հանդիպելու Վիլհէլմ Բ.ի, և այս հանդիպումը պիտի հաստատէ անմոռանալի թուական մը քաղաքներդ դարու պատմութեան մէջ։ Քաբիթալէ կ'աւելցնէ թէ ամբողջ Իտալիա գոհունակութեամբ պիտի ողջունէ Ֆրանսա-Գերմանական համաձայնութիւն մը։ Հռոմ դիւանագիտական լաւատեղեակ չրջանակներուն մէջ լուրջ բան մը չի նկատուիր այս տեսակցութեան լուրը։ Թերթերը սակայն միշտ կը զբաղին Ֆրանսա-Գերմանական մերձեցման խնդրով։ Սեհոլոյի մէկ խմբագիրը տեսակցեցաւ իտալացի երեսփոխանի մը հետ որ երբեմն նախարար էր։ Այդ դիւանագէտը կասկածելի գտաւ Վիլհէլմ Բ.ի և Մ. Ֆալիէռի միջև տեսակցութեան մը լուրը։ «Ապատովարար, յարեց, Վիլհէլմ կայսր չահագնոց կը փափաքի Բարիզ երթալ, բայց Սէնի կամուրջներուն տակէն չատ ջուրեր պիտի անցնին մինչև որ Ֆրանսական ժողովուրդը տրամադրուի հիանալու իր վրայ։ Ենթադրելով որ կարծեցեալ տեսակցութիւնը իրականանայ, բայց Բարիզի մէջ չէ որ տեղի պիտի ունենայ, այլ գաւառային քաղաքի մը կամ դղեակի մը մէջ ուր նախագահ Ֆալիէռ մեծ որսի մը պիտի հրաւիրէ իր կայս. հիւրը։ Մնաց որ, առ այժմ, առանձի հանդիպման մը մասին ամէն լուր կանխաս է, և անկարելի չէ որ այդ լուրը որոշ նպատակ ունեցած ըլլայ արգիլելու Ֆրանսա-Գերմանի համաձայնութիւնը, հակառակ կողմին ձեռքը տալով նոր զէնքեր, որովհետեւ հակառակ Անգլիոյ թագաւորին խաղաղասէր մտադրութեանց, անկասածելի է թէ Անգլիա ընաւ ետ կեցած չէ իր քաղաքականութենէն, որ կը ձգտի Գերմանիան կղզիացնել Եւրոպայի մէջ»։ Այսպէս յայտարարեց իտալացի նախկին նախարարը։

ՄՐ. ԲՈՒՇՎԷԼԹ ՆՈՐ ՀԱՄԱՃՈՂՈՎ ԿԸ ԳՈՒՄԱՐԻ.— Ուաշինկթընէ կը հեռագրեն Նիւ Եորք Սընի թէ գիւանագիտական չրջանակներու մէջ զբոյցի մը նիւթով, նախագահ Բուշվէլթի Լա Հէյլի դեսպանախորհուրդին հեռանալով պիտի գումարէ օսար դեսպաններու համաժողով մը, անոնց ենթարկելու համար Տրակոյի վարդապետութեան վերաբերեալ առաջարկներ և միջազգային ուրիշ հարցեր։ Այդ նոր համաժողովին ծրագրին մէջ չպիտի գտնուին քնաւ զէնքնկէցութեան և պատերազմի նոր կանոններու հարցերը։ Միւս կողմէ Մր. Բուշվէլթի փափաքը է եղեր ժողովին քննութեան յանձնել Մընրոէյի վարդապետութիւնը և Բոլիվայի կացութիւնը։ Կ'ըսուի թէ էտուարտ թագաւոր նպաստաւոր կարծիք յայտներ է այս ծրագրին և թէ Ուաշինկթընի անգլ. դեսպան Մր. Պրայս զգուշականապէս կ'աշխատի ամերիկեան նախագահին։ Միացեալ Նահանգաց արտաքին գործոց պաշտօնաթերթին մէջ կը յայտարարեն թէ Մր. Բուշվէլթի դեռ հրապարակաւ յայտարարած չէ թէ այդ տեսակ համաժողով մը պիտի գումարէ թէ ոչ։

ԳԵՐՄԱՆ ՆԱՒԱՅԻՆ ՓՈՐՁԵՐԸ.— Գերման նաւային ռազմախորձերը մեծ յաջողութեամբ պտակուեցան։ Տեօյչլանտ ծովակալ-նաւէն, որու վրայ կայսրը իր դրօշը պարզած էր, նաւամ մը խիստ կը գովէ ռազմախորձին ընթացքը և բաց ծովին վրայ ստորիվին ռազմավարութիւնը։ 112 նաւեր մասնակցեցան և իրապէս նշանակելի միջադէպ մը չպատահեցաւ։ Տորմիզը յետոյ բաժնուեցաւ երկու խումբի, իւրաքանչիւրը բաղկանալով զրահաւորներու նաւաբաժինէ մը՝ յանձնաւորեալ և թորպիլանաւերով։ Մէկը կը ներկայացնէր Թըշնամի մը որ Էլսպայի մէջ մտնել կը փորձէ, մինչ միւսը կը յանձէր Հէլիոլանտի շուրջ և եղերքին երկայնքը։ Պատերազմը սկսաւ եղերքին հեռուէն, յետոյ ստիպմանաբար մօտենալով և վերջացաւ ընդհանուր պայքարով մը որուն մասնակցեցան Հելիոլանտի թընդանօթներն ալ։ արդիւնքը անորոշ մնաց։ Հետեւեալ օրը փորձուեցան գիշերային յարձակումներ, ականի և թորփիլի արձակումներ։ Կայսրը կը վարէ պաշտպանութեան տորմիղին հրամատարութիւնը։ պիտի աչխատի արդիլել թշնամին անցնիլը Էլսպայի մէջ և պիտի փորձէ զայն ստիպել մեծ պատերազմի մը բաց ծովու վրայ, որու միջոցին իր ուժերը ամբողջովին պիտի քանդուին։ Հայրենիս իշխան առաջին իրաւարարն է ռազմախորձերուն։

ԱՆՎԷՐՍԻ ՄԵԾ ՀՐԵՒԷՀ.— Անվերսի նաւահանգստին մէջ մեծ հրդեհ մը ծագած էր, ինչպէս հեռագիրներ ծանուցին։ Եւրոպական թերթերու մանրամասնութեանց նայելով հրդեհ տեղի ունեցաւ գիշերանց և փոխանցուեցաւ Մթերանոցներուն ետեւի կողմը գործարաններուն տեղը։ Մեծ չանքեր եղան և բաց ի հրշէջ խումբերէ՝ 60ին չափ զինուորներ ալ աչխատեցան հրշէջման, բայց բոցերը տարածուեցան այլուր։ Հեռագրի ձողերը լուցկիի պէս այրեցան։ Հրդեհը տարածուեցաւ նաւ քարտի ուր մոխիր գտնան նոյն տեղի մթերանոցները և փայտի դէզերը։ Աղէտը այնքան ընդարձակ համեմատութիւններ առաւ որ Պրիւսէլէ և ուրիշ քաղաքներէ հեռագրով օգնութիւն խնդրուեցաւ և հրշէջ խումբեր կանչուեցան։ Ատանք փութով ժամանեցին և կրցան մարել հրդեհը։ Հրկիզուած տեղը հինգ հեքթար տարածութեամբ անսահման հրապարակ մը ցոյց կուտայ։ Բիչ մնաց որ բոցերը փոխանցուէին նաև Նաւարանի մթերանոցներուն, սակայն գերմարդկային չանքերով կարելի եղաւ արգիլել։ Հրդեհը որ առջի գիշերուընէ ծագած էր, տեւեց մինչև հետեւեալ օրը իրիկուան մօտ։ Դիմաւոր վնասը տասնմի վրայ է։ Աստղի մթերանոցները ջնջուեցան ու քանդուեցան։ Արդէն հրդեհը սկսած էր տասնմի մթերանոցներէն, ուր խիստ մեծագրանակ ապրանք կար։ Անվերսի մէջ մեծ չփոթութիւն պատճառեց հրդեհը։ Իրաւ է թէ դրած տեղն կանուխ էր տակաւին և ամէն մարդ ոտքի վրայ, սակայն կարելի չեղաւ սանձ դնել, որովհետեւ տասնմի դէզերը մէկէն ի մէկ բռնկեցան և բոցերու լեռ մը դոյացաւ անմիջապէս։ Անվերսի երկինքը ամբողջ կապարմիր եղած էր, թանձր ծուխ մը կը խեղդէր ամբողջ քաղաքը։ Մօտակայ թաղերու մէջ սրտակեղէք ճիչեր կը բարձրանային։ Պահ մը վախ տիրեց թէ բոցերը պիտի տարածուին նոյն ատ ազատներուն մէջ գտնուած նաւերուն։ Հրդեհին գիշերը Անվերսի մէջ լայն պզտիկ ազատներէն, ոչ մէկ մարդ քնացաւ և աչքը փակեց։ Կ'ըսուի թէ կարգ մը ապահովագրական ընկերութիւններ պիտի ստիպուին ապահովագրիչները չվճարելու համար։ Նոյն ընկերութիւնները ատասնմի վրայ ապահովագրութեան սակագինը 100ին 2էն 10ի բարձրացուցին։

ԵՐԿՈՒ ԲՈՑԻ ՎԵՀԱՊԵՏՈՒՀԻՆԵՐ.— Անգլիոյ Ալեքսանտրա թագուհին և Ռուսիոյ մայր-կայսրուհին, որոնք քոյր են, Բոբենհան ժամանեցին ուրբաթ օր։ Ռուս կայս. զբօսանաւը Էրուալ-Բօլեր տեսնուեցաւ առաջին անգամ որմէ ետք նաւահանգիստ հասաւ նաև անգլիական Վիքտորիա-ենս-Ալպերթ զբօսանաւը, ընկերակցութեամբ Արենի յածանաւին։ Բարիզի վրայ կը գտնուէին արքայական ընտանիքին անդամները, դիւանագէտներ, անգլիական և ռուս դեսպանատուններուն պաշտօնէութիւնները, դանիայի նախարարներ են։ Արքայական ընտանիքին անդամները նախ դացին ողջունեցին Ռուս մայր-կայսրուհին և յետոյ Անգլիոյ թագուհին։ Երբ երկու քոյր վեհապետուհիները ցամաք եկան, խանդավառ ցոյցերու առարկայ եղան ժողովուրդին, և դացին հանդուցեալ Քրիսթեան թագաւորին Ամալիենպուրկի պալատը, ուր քանի մը օր մնացին։

ՄԻԼԻՈՆԱՏԷՐ ԲՈՒՇԷԼԼԸՐ 15 ՖՐ. ԿՈՒՆԶ.—Ցայսմի է թէ Միացեալ Նահանգաց կառավարութիւնը 125 միլիոն ֆրանք տուգանքի դատապարտեց Սթանտարտ Օյլ քարիւղի մեծ ընկերութիւնը։ Այդ գումարը դեռ չէ վճարուած։ Ուաշինկդընէն հեռագիր մը կ'ըսէ թէ Մր. Ճոն Բօքֆելլըր որ քարիւղի այդ թրըստին հոգին է, չի մոռնար ինք ալ պահանջել ինչ որ ինք կ'ուզէ։ Միլիոնատէրը պարտաւորուեցաւ երկու անգամ ներկայանալ դատարան Սթանտարտ Օյլ ընկերութեան դատին առթիւ։ Այս պատճառաւ Մր. Բօքֆելլըր այժմ կառավարութիւնէն կը պահանջէ 15 ֆրանք հատուցում և 357 ֆր. 75 սանտիմ ճամբու ծախք։

ՎՏԱՆԳԱՒՈՐ ՁԻՒՆԱԿՑՈՒԹ ՄԸ.— Շիլիէ Սանթիակո քաղաքէն կը հեռագրեն թէ Բօրտէլիէռի լեռներէն ինկած հսկայ ձիւնակոյտ մը իր տակ թաղեց մաքսատունը, ուր 50 հոգի կային։

ՔՐՈՆԻԿ

ՍԱՓՐԻՉ ՍՐՀԵՍՏԱՒՈՐՆԵՐՈՒՆ ՊԱՏԱՐԱԳԸ

Սափրիչ արհեստաւորաց կոակի խնդրոյն համար, հաւատի աղբիւրներէ կը տեղեկանանք թէ արդարեւ նոյն արհեստաւորներուն Հիւանդանոցի կըցական կալուածի մը առթիւ պատրաստած կանոնագրին մէջ, տարին անգամ մը, օգոստոս ամսոյ վերջին երեքշաբթի օրը, Յովակիմա և Անտայի տօնախմբութեան օրը, յիշեալ արհեստաւորներուն ենթակայ հոգւոյն համար եպիսկոպոսի մը հանդիսաւոր յաղագ Ս. Պատարագ մատուցանելու արամադրութիւն մը կայ. սակայն Հիւանդանոցի կողմէ տեղան մը տարքելու մասին ոչ է բացատրութիւն մը չկայ, այլ առաջին առթիով տրուած մասնաւոր տեղան մը եւ քը սովորութեան կարգ անցած և տարիներով այսպէս շարունակուած է։ Իրաւ է թէ հանդէսէն վերջ, նոյն արհեստաւորները իրենց մէջ հանդանակութեամբ մասնաւոր գումար մը կը հայթայթեն և Հոգաբարձութեան կամ Տնօրէնութեան կը յանձնեն, բայց այդ գումարը եղած ծախքին բաւելու հանգամանքէն ընդհանրապէս շատ հեռու կը գտնուի։ Այս նիւթական պարագային պէս, տասկաւին կարգ մը ներքին կարգադրութեան նկատմամբ թերագրեալ Հիւանդանոցի Տնօրէնութիւնը փափաքած էր նոյն սովորութեան բարձրացմը, որու դէմ գանգատելու կամ գժգոհելու բնաւ պատճառ մը չի պիտի ունենայն Հիւանդանոցին վրայ մասնաւոր գորդուրանք մը ունեցող նոյն արհեստաւորները։ Եւ անցեալ տարի ճիշդ այս նկատումներով էր որ խնդրոյ առարկայ եղած տեղանը չի տրուեցաւ, որով սափրիչ արհեստաւորները իրենց իրաւանց դէմ գրկանք մը նկատելով, վերատացան և վերջացուցին տասնրեկնգ օրը անգամ մը Հիւանդանոցի պատրաստարարները ամբիոնը գրծը։ Սակայն Տնօրէնութեան կողմէ ձեռք առնուած կարգադրութեանց հետեւեալ նոյն աչխատութիւնը, ներքին միջոցներով չարունակուեցաւ մինչեւ այսօր, հաստատութեան պիւտժէին վրայ առանց մեծ ծախքի մը լեռն աւելցնելու։ Եւ սակայն այս տարի Պատ. Հոգաբարձութիւնը, նոյն արհեստաւորներէ մէկ քանիներու թախանձանքին տեղի տալով, երեկ հանդիսաւոր կերպով Ս. Պատարագ մատուցանել տուաւ Երէցեան Տ. Գէորգ Արքեպս.ի և ճոխ սեղան մը սարքեց նոյն արհեստաւորներուն, որոնցմէ թուով եօթանասունի մօտ, իրենց ընտանիքներովը և զաւակներովը միատեղ ներկայ գըտնուեցան։

* Ս. Պատարագի արարողութեանց կ'սպասաւորէին Նարդը Գարու քարոզիչ Տ. Յակոբոս վրդ. Շահպաղեան և Սամթիոյ Հիսարլեան Տ. Արիստակէս և Տ. Անանիա քհ.ները։ Ներկայ էր նաև Հիւանդանոցի հոգեւոր հովիւ Տ. Վարդան Մ. վրդ. Բրուսաղեան։

Պատարագիչ Սրբազանը ներկայ ժողովրդեան հանդիպի և անսեթեւեթ լեզուով մը բացատրեց բարութեան առաքինութիւնը, յայտնելով թէ ժողովրդեան ամէն դասակարգի անհատներ կրնան իրենց կարողութեան չափով բարեբարել կարօտեալին, տնանկին։ Օրինեց հանդուցեալ արհեստաւորներուն յիշատակը, եւ ներկաները յորդորեց հեւեւիլ իրենց նախորդներուն քարի օրինակին։ Բարձրիչ Սրբազանը վերջացուց իր քարոզը, բարեմաղթութիւններ ընելով Վեհ. Կայսեր համար, որուն անթիւ ու անհամար չնորհները կը վայելէ այս բարեպատակ և քաղաքաւոր հաստատութիւնը։ Պատարագէն ետքը, հոգեհանգստեան պաշտօն ալ կատարուեցաւ ուրկէ վերջ, Սրբազան պատարագիչը Տնօրէնութեան սենեակը պատ մը հանդիսաւորապէս յետոյ, առաջնորդութեամբ ատրիչ արհեստաւորաց, ուղղուեցաւ Ունեցեան հարազատներու յարկաթաժնին գտնուարկը, և նախագահեց հոն պատրաստուած ճոխ սեղանին, իր շուրջն ունենալով Տ. Տ. Բրտնորենան և Շահպաղեան վարդապետները և Հիսարլեան Տ. Արիստակէս քահանան և ներկայ ժողովուրդը։ Սեղանին կ'սպասաւորէին Հիւանդանոցի պաշտօնեաներէն ոմանք ինչպէս ներկաներէն մէկ քանին։ Ճաշացանկը կը կազմէր, շահրեի տորպա, բաքաթեան բրզարբիա, բաղմ Ֆասուլիայոյ միս, իմիկ հիլֆա, որոնց համար պատրաստութեան համար, պէտք եղած ջանքը չէր խնայած Հաստատութեան հաւաքապետը, և իբր պատուղ կը գտնուէր առատ խաղող։

Ճաշէն առաջ և ետքը սրբազանը օրհնեց սեղանը և սեղանակիցները, որոնք հոգեկան գոհ և զուարթ ապատորութեան մը ներքեւ անցուցին իրենց ամբողջ օրը հաստատութեան հանդիսակաց պարտէզին մէջ։

ԿԻՐՈՒ. ԺՈՂՈՎԸ. երէկ նախագահութեամբ Ս. Պատրիարք Հօր և ատենապետութեամբ Տ. Վահրամ արքեպս. Մանկունիի իր նիստը գումարեց, որու ներկայ էին Տ. Գարբրիէլ և Տ. Մովսէս արքեպ.ները, Տ. Դաւիթ Դուրեան և Տ. Գրիգոր Պալտգեան վարդապետները, Տ. Կարապետ Ա. քհն. Սմանտաեան, Տ. Մելքայէլ և Տ. Գրիգոր ձեպկենան քհն.ները։

1. Տրապիզոնի Գուլառական վարչութիւնը պաշտօնագրով մը գոհունակութիւն յայտնած էր Տ. Գեղէ Ծ. վրդ. Գալէմքեարեանի բարեաջ և խղճամիտ պաշտօնավարութեան մասին։ Ժողովը գոհ մնաց և իր գոհունակութիւնը բնանացի կերպով յայտնեց Տ. Գեղէ Ծ. վրդ.ի։

2. Թոփգարուի Թաղ. Խորհուրդը տեղեկագրելով թէ թաղին Ս. Եկեղեցւոյն համար Դպրաց Դաս մը կազմած է, կը խնդրէր հաստատել զայն։ Ժողովը որոշեց վաւերացնել նոյն դասուն ընտրութիւնը։

3. Տիարպէքիրի առաջնորդ Տ. Եղեկիէլ Ծ. վրդ. կը տեղեկագրէր թէ վիճակին Հաշտոյ ատենի քահանաներէն Տ. Կարապետ Շահինեան, տեղւոյն ժողովականներէն ու ժողովուրդէն ամբաստանած էր իբր գինեմոլ, և տեղւոյն Կրօն. Ժողովը հրաւիրելով ամբաստանեալը և ամբաստանողներու ներկայացուցիչները իր ներկայութեան և խնդիրը քննելով, յիշեալ քահանան յանցաւոր դատած է և զայն անպայման կնոջով փիլիսոպղերութեան դատապարտած է։ Ժողովը հաւանեցաւ եղած սոյն Տնօրէնութեան։

4. Կիպրոսի Թաղ. Խորհուրդը գրով մը կը ծանուցանէր թէ տեղւոյն Հոգեւոր տեսուչ Տ. Երեմիա վարդապետ Լիթոբանի հրաժարականը ընդունած են։ Ժողովը համաձայն գրանուեցաւ յիշեալին հրաժարականը ընդունած ըլլալուն համար։

5. Գերմանիոյ Սթութկարտ քաղաքը գտնուող Տիարպէքիրցի Մկրտիչ Իշքզլեանի, որուն Տիարպէքիրի մէջ բնակող կնոջ ամէն առաջ կրօն. Ժողովոյ որոշմամբ արտօնութիւն տրուած էր վերամուսնութեան՝ Իշքզլեանի օտարուհիի մը հետ ամուսնացած ըլլալուն պատճառաւ, այժմ կը յայտագրէ թէ այդ օտարուհին լքած է զինքը և կը խնդրէ որ իր նախկին կինը քովը զրկուի։

Ժողովը որոշեց պատասխանել թէ իր ամուսնութիւնը արդէն լուծուած է, և ինք իսկատ զրկուած վերամուսնութենէ ինչպէս նաև Ս. եկեղեցւոյ հաղորդակցութենէ, քանի որ խաբէութեամբ օտարութեան մէջ ուրիշ կնոջ հետ պսակուած էր։

6. Ժողովը՝ ստենագիտ Սրբազանի դիտողութեան վրայ, նկատելով որ քահանաները պակի ձեռնտուութեան լեռն և Սամթիոյ Հիսարլեան Տ. Արիստակէս և Տ. Անանիա քհ.ները։ Ներկայ էր նաև Հիւանդանոցի հոգեւոր հովիւ Տ. Վարդան Մ. վրդ. Բրուսաղեան։

Պատարագիչ Սրբազանը ներկայ ժողովրդեան հանդիպի և անսեթեւեթ լեզուով մը բացատրեց բարութեան առաքինութիւնը, յայտնելով թէ ժողովրդեան ամէն դասակարգի անհատներ կրնան իրենց կարողութեան չափով բարեբարել կարօտեալին, տնանկին։ Օրհնեց հանգուցեալ արհեստաւորներուն յիշատակը, եւ ներկաները յորդորեց հեւեւիլ իրենց նախորդներուն քարի օրինակին։ Բարձրիչ Սրբազանը վերջացուց իր քարոզը, բարեմաղթութիւններ ընելով Վեհ. Կայսեր համար, որուն անթիւ ու անհամար չնորհները կը վայելէ այս բարեպատակ և քաղաքաւոր հաստատութիւնը։ Պատարագէն ետքը, հոգեհանգստեան պաշտօն ալ կատարուեցաւ ուրկէ վերջ, Սրբազան պատարագիչը Տնօրէնութեան սենեակը պատ մը հանդիսաւորապէս յետոյ, առաջնորդութեամբ ատրիչ արհեստաւորաց, ուղղուեցաւ Ունեցեան հարազատներու յարկաթաժնին գտնուարկը, և նախագահեց հոն պատրաստուած ճոխ սեղանին, իր շուրջն ունենալով Տ. Տ. Բրտնորենան և Շահպաղեան վարդապետները և Հիսարլեան Տ. Արիստակէս քահանան և ներկայ ժողովուրդը։ Սեղանին կ'սպասաւորէին Հիւանդանոցի պաշտօնեաներէն ոմանք ինչպէս ներկաներէն մէկ քանին։ Ճաշացանկը կը կազմէր, շահրեի տորպա, բաքաթեան բրզարբիա, բաղմ Ֆասուլիայոյ միս, իմիկ հիլֆա, որոնց համար պատրաստութեան համար, պէտք եղած ջանքը չէր խնայած Հաստատութեան հաւաքապետը, և իբր պատուղ կը գտնուէր առատ խաղող։

Ճաշէն առաջ և ետքը սրբազանը օրհնեց սեղանը և սեղանակիցները, որոնք հոգեկան գոհ և զուարթ ապատորութեան մը ներքեւ անցուցին իրենց ամբողջ օրը հաստատութեան հանդիսակաց պարտէզին մէջ։

ԿԻՐՈՒ. ԺՈՂՈՎԸ. երէկ նախագահութեամբ Ս. Պատրիարք Հօր և ատենապետութեամբ Տ. Վահրամ արքեպս. Մանկունիի իր նիստը գումարեց, որու ներկայ էին Տ. Գարբրիէլ և Տ. Մովսէս արքեպ.ները, Տ. Դաւիթ Դուրեան և Տ. Գրիգոր Պալտգեան վարդապետները, Տ. Կարապետ Ա. քհն. Սմանտաեան, Տ. Մելքայէլ և Տ. Գրիգոր ձեպկենան քհն.ները։

1. Տրապիզոնի Գուլառական վարչութիւնը պաշտօնագրով մը գոհունակութիւն յայտնած էր Տ. Գեղէ Ծ. վրդ. Գալէմքեարեանի բարեաջ և խղճամիտ պաշտօնավարութեան մասին։ Ժողովը գոհ մնաց և իր գոհունակութիւնը բնանացի կերպով յայտնեց Տ. Գեղէ Ծ. վրդ.ի։

2. Թոփգարուի Թաղ. Խորհուրդը տեղեկագրելով թէ թաղին Ս. Եկեղեցւոյն համար Դպրաց Դաս մը կազմած է, կը խնդրէր հաստատել զայն։ Ժողովը որոշեց վաւերացնել նոյն դասուն ընտրութիւնը։

3. Տիարպէքիրի առաջնորդ Տ. Եղեկիէլ Ծ. վրդ. կը տեղեկագրէր թէ վիճակին Հաշտոյ ատենի քահանաներէն Տ. Կարապետ Շահինեան, տեղւոյն ժողովականներէն ու ժողովուրդէն ամբաստանած էր իբր գինեմոլ, և տեղւոյն Կրօն. Ժողովը հրաւիրելով ամբաստանեալը և ամբաստանողներու ներկայացուցիչները իր ներկայութեան և խնդիրը քննելով, յիշեալ քահանան յանցաւոր դատած է և զայն անպայման կնոջով փիլիսոպղերութեան դատապարտած է։ Ժողովը հաւանեցաւ եղած սոյն Տնօրէնութեան։

4. Կիպրոսի Թաղ. Խորհուրդը գրով մը կը ծանուցանէր թէ տեղւոյն Հոգեւոր տեսուչ Տ. Երեմիա վարդապետ Լիթոբանի հրաժարականը ընդունած են։ Ժողովը համաձայն գրանուեցաւ յիշեալին հրաժարականը ընդունած ըլլալուն համար։

5. Գերմանիոյ Սթութկարտ քաղաքը գտնուող Տիարպէքիրցի Մկրտիչ Իշքզլեանի, որուն Տիարպէքիրի մէջ բնակող կնոջ ամէն առաջ կրօն. Ժողովոյ որոշմամբ արտօնութիւն տրուած էր վերամուսնութեան՝ Իշքզլեանի օտարուհիի մը հետ ամուսնացած ըլլալուն պատճառաւ, այժմ կը յայտագրէ թէ այդ օտարուհին լքած է զինքը և կը խնդրէ որ իր նախկին կինը քովը զրկուի։

Ժողովը որոշեց պատասխանել թէ իր ամուսնութիւնը արդէն լուծուած է, և ինք իսկատ զրկուած վերամուսնութենէ ինչպէս նաև Ս. եկեղեցւոյ հաղորդակցութենէ, քանի որ խաբէութեամբ օտարութեան մէջ ուրիշ կնոջ հետ պսակուած էր։

6. Ժողովը՝ ստենագիտ Սրբազանի դիտողութեան վրայ, նկատելով որ քահանաները պակի ձեռնտուութեան ժամանակ, փոխանակ Մաչառոցի պարտականութիւնը լրի կարդալու իրենց կողմէ երկար քարոզներ և խրատականներ կը խօսին, որոշեց յատուկ շրջաբերականով մը յանձնարարել քահանայից որպէս զի Մաչառոցի պարտականութենէն դուրս չելնեն։

Ժողովը ասոնցմէ զատ զբաղեցաւ վարչական և ամուսնական կարգ մը խնդիրներով։

ԽԱՒՌ ԺՈՂՈՎԸ այսօր Ղալաթիոյ Խորհրդարանին մէջ պիտի գումարուի նախագահութեամբ Սրբազան Պատրիարք Հօր, զբաղելու համար գլխաւորաբար Սկիւտարի մթացեալ թաղերէն Եէնի Մահալլէ թաղին բաժանման խնդրով և Կարնոյ նորընտիր Առաջնորդ Տ. Գէորգ Աբքեպսկ. Երէյեանի բերանացի և կամ գրաւոր բացատրութիւններուը։

ԱԶԳ. ՀԻՒԱՆԴԱՆՈՑԻ Հոգաբարձութեան անդամներէն Տքթ. Տիգրան պէյ Աճէմեան և Տքթ. Սեղբոսեան էֆէնտի, երէկ առաւօտ կանուխ այցելեցին Հիւանդանոց ուր Տնօրէնութեան սենեակին մէջ, ընկերակցութեամբ հաստատութեան Տնօրէն Համամճեան էֆ.ի, երկար խորհրդակցութիւն մը կատարեցին, Հաստատութեան ներքին մասակարարական և բժշկական կարգ մը կարեւոր խնդիրներու վրայ։

Յետոյ Տքթ. Աճէմեան և Տքթ. Սեղբոսեան էֆ.ները, առաջնորդութեամբ գեր-Տնօրէն Իսրայէլ էֆ. Հայկազնի այցելեցին մասանը և խոհանոցը և պատրաստ նպարեղէններու քանակին և որակին վրայ տեղեկութիւններ քաղելէ և պատրաստած կերակուրներու մասին կարգ մը բացատրութիւններ լսելէ ետք, կէսօրուան մօտ մեկնեցան Հիւանդանոցէն ընկերակցութեամբ Տնօրէն Համամճեան էֆ.ի։

ԵՂԵՍԻՈՅ առաջնորդ Տ. Անանիա վրդ. Հաղարապետեան Պատրիարքարան ուղղած հեռագրով մը կը ծանուցանէ թէ Սեպտ. 1ին ճամբայ պիտի ելլէ Պոլիս գալու համար։

ՊՐՈՒՍԱՑԻ առաջն. փոխանորդ Տ. Վարդան Վրդ. Մ. Պատրիարք Հօր զրկած նամակով մը յայտնէ թէ Սրմանու միաբանութենէն Գէորգ Սարկաւագ, որ իր յոգնացուն դարմանումին համար Պրուսայի ջերմուկները կը գրտնուէր, բաւական ապաքինած ըլլալով մօտերս Պոլիս պիտի վերադառնայ։ Այս առթիւ Գէորգ սարկաւագ ալ Մ. Պատրիարք Հօր զրկած նամակով մը իր խորին չնորհակալութիւնները կը յայտնէ Ն. Ամենապատուութենէն վայելած հայրական հոգածութիւններուն համար։

ՍԱՄՍԱԹԻՈՅ աղքատախնամը գովելի եռանդով կը շարունակէ նպաստել Նաալը Դարուի հրիդեղներուն մարդ գլուխ օրական կէս քաշ հաց և հիւանդներուն ալ դեղ և սնունդ բաշխելով։

Ս. ՊԱՏՐԻԱՐՔ Հայրը, երկու գիշեր, Դարակէօղանեանները Պէշիլ-քտեբէի ամարանոցը հիւր մնալէ ետք, երէկ առաւօտ Պատրիարքարան իջաւ։

Ս. ՅԱԿՈԲԱՅ և Հիւանդանոցի աղջկանց որբանոցներուն դասախօսութիւնները սկսած են։ Այս տարի ուսուցչական մարմինը, իր մէջ մէկ քանի ուսուցչական փոփոխութիւններ կրած է, իսկ ուսումնական և արհեստական ծրագիրը, անցեալ տարուան ուղղութեամբ պիտի ընթանայ, մինչեւ նոր խնամակալութեան ընտրութիւնը։ Որբանոցի սանեակն և սանուհիներէն սանոնք, որոնք ծնողք ունին, այս տարի Տնօրէնութեան կարգադրութեամբ զբրկուեցան իրենց տեղերը, իսկապէս որբերուն իրաւանց զրկանք մը չի պատճառելու համար։

ԱԶԳ. ՀԻՒԱՆԴԱՆՈՑ.— Տօքթոր Միհրան էֆ. Ղազարեանի ընդ Օր. Հայկուհի Արապեանի ամուսնութեան առթիւ փոխան ծաղկեպսակի 108 զրչ. նուիրած են Հիւանդանոցիս Տէր և Տիկին Ցարութիւն Զէքի էֆ.։

«ՄԱՆԶՈՒՄԷ»Ի ԱՐՁԱՆԱԳՐՈՒԹԵԱՆՑ ԲԱԺԻՆԸ

ԶԱՐՍՆԵՔ

Անցեալ շաբթու Բարիզի Հայոց եկեցիին մէջ տեղի ունեցաւ է Տքթ. Լեւոն Պալթազարի պսակադրութեան հանդէսը Օր. Հայկանուշ Մ. Մարաշեանի հետ (դուստր Ելմտական Նախարարութեան աւագ պաշտօնեաներէն Միհրան էֆ. Մարաշեանի)։

×

ՆՇԱՆԱԽՕՍՈՒԹԻՒՆ

ՕՐ. ԱՂԱՒՆԻ ՍԱՐԳԻՍԵԱՆ
ՏԻՍԱՐ ԼԵՒՈՆ ՍԱՐԳԻՍԵԱՆ
ԽՕՍԵՑԱԼՔ

Գուսդարու, 26 Օգոստոս

Այրի Տիկին Նուրիցայ Թ. Յանկրեան և զաւակունք, Տէր և Տիկին Յովհան. Նէս էֆ. Յանկրեան, Տիկին Հայկուհի Թ. Յանկրեան, Սարգիս էֆ. Յանկրեան, Այրի Տիկին Ֆիլօր Ց. Յանկրեան Տէր և Տիկին Միհրան էֆ. Մարաքրեան (Տպարանապետ) Տէր և Տիկին Կարապետ էֆ. Պալեան ընտանիքներս իր սիրտ կը ծանուցանեն զգաստ նաղէտ մահ,

ԹՈՐՈՍ ԷՖ. ԽԱՆԼԸԵԱՆԻ

որ յետ կաղմատեւ հիւանդութեան կրնքեց իր մահկանացուն ի հասակի ԿԵ ամաց, ի խոր սուգ համակելով իր մուսկինը, զաւակները, ազգականները և հարազատները։

Յուղարկաւորութեան ատուր արարողութիւնը պիտի կատարուի

պիտի ենթարկուին առողջապահական քժիշկ ունեցող օսմ. առաջին նաւահանգիստին և Բալաքի առչև։ Իսկ ուղեւոր ունեցող նաւերը երեք օր քարանթիւայի պիտի ենթարկուին Մինոպի մաքրանոցին մէջ և օրինական հանգնեխումներն ալ պիտի կատարուին։

ՀԱՊԷՇ ՊԱՏՈՒԻՐԱԿՈՒԹԻՒՆ.— Այս Հապէշ պատուիրակութիւնը որ Իտալիա այցելեց և այժմ Պերլին կը գտնուի, Պոլիս ալ պիտի այցելէ։

ՅՈՒՆՍԱՅ Պատրիարքարանը եէսլի Գուլէի հիւանդանոցին մէջ վեց նոր տաղաւարներու շինութեան արտօնութիւնը տացաւ։

Բ. ԴՐԱՆ խորհրդականներու սենեակին օգնական անուանուեցաւ արտաքին թղթակցութեանց դիւանին քարտուղարներէն Մէհմէտ Նաֆի պէյ։

ՏԻԱՐՊԷՔԻՐԻ կուսակալ Ֆէշմի պէյ, ալեֆիէրատար Բիֆաթ պէյը իր կոմէ փոխանորդ կարգելով, անցեալ ուրբաթ քննական պատոյտի ելեր և իրիկունը Արդնի ժամաներ է։

ՏԷՖԹԷՐԻԱՆԵՒ վերաքաչուութիւնը հետաւորագոյնումը տուաւ.—Ժառանգութեան, ինքիալի և թէվսիի ինքիալի գործողութիւնները պետական որ և է տուքի ենթակայ պիտի չըլլան։ Ժառանգութեան և ինքիալի գործողութեանց համար ծախքի սակացոյցին համաձայն դանձուող ծախքերը պիտի մնային։ Միայն թէ ժառանգութեան և ինքիալի տէրերը, այդ իրաւունքին տիրանալու թուականէն սկսեալ մինչև մէկ տարի, պարտաւորիչ կերպով պէտք է Պոլսոյ մէջ կալուածագրերու վաչուութեան և գաւառներու մէջ Տէֆթէրխանէի վարչութեանց դիմելով, ինքիալի պաշտօնական գործողութիւնը կատարուն և պաշտօնական կալուածագիր ստանան. մահուան թուականէն սկսեալ մէկ տարի անցնելէն ետքը երբ դիմում ըլլայ, ժառանգութեան ու ինքիալի ծախքերը սակացոյցին մէջ նշանակուածին կրկնապատիկ քանակութեամբը պիտի գանձուին։

ՎԱՌԵԼԱՆԻԹԻ ԽՆԴԻՐԸ.—Կայս. Իրատէի մը համաձայն, Անտառներու, հանքերու և երկրագործութեան նախարարութիւնը միջոցներ ձեռք կ'առնէ ձմրան եղանակին վառելանիւթի սղութեան առաջքը առնելու համար։ Նախարարութիւնը Պոլսի և Նիկոմիդիոյ անտառներուն մէջ արդէն կտրել տրուած է 120,000 չէջի փայտ։ Ասոնց փոխադրութիւնը նուազագոյնի դրուած էր և ցարդ չէջի գլուխ պահանջուած է 15ուկէս ղրշ. (ոսկին 108էն) փոխադրողէջ։ Աւելի զեղչել ուզողները կըրնան դիմել նոյն նախարարութեան մինչեւ օգոստոս 22։

ԻՏԱԼԱԿԱՆ դեսպանատան խորհրդական Մ. Սֆորցա որ արձակուրդով էր երկիրը կը գանուէր, երկէ վերադարձաւ։

ԱՄԵՐԻԿԵԱՆ դեսպանատան նորընտիր Ա. քարտուղար Մր. Ֆիլիբ երկէ Պերլինէն Պոլիս ժամանեց։

ԱՐՄՏԻՒԻ ՇՈՒԿԱՑ.— Պրուսայէն կը գրեն թէ Կայս. Դահնախարութեան տարեգարձին օրը կատարուեցաւ հիմնարկէքը Արմենի Սակարանի և Շուկայի ծառայող մեծ շէնքին։ Այս շուկան ընդարձակ կարասնի մը հանդամանքը կ'առնէ Համիտիէ Ճատտէսիի վրայ և որուն մէջ տեղի պիտի ունենան արմենի վաճառման և գնման գործառնութիւնները։ Նոյն օրը կատարուեցաւ նաև Պրուսա ջուր բերելու աշխատութեանց համար չինուած Մուհաքէմէ Եօլուի ջրամբարին բացումը և Զէքիրկէի մօտ գաղթականներու նորահաստատ գիւղին բացումը։

ԵՐԿԱԹՈՒՂԻՆԵՐՈՒՆ ԸՆԴՀ. ԲՂԷՄԻՆ հիմնադիր-տնօրէն կոմս Ժորժ Վիթալի երէկ Պոլիս ժամանեց։

ՆՇԱՆԱՒՈՐ ՀԻՒՐԵՐ.—Սպանիացի նշանաւոր և մեծ գրագէտ Վիչէնթէ Պլասքօ Իպանէղ առչի օր Պոլիս ժամանեց իր կնոջ հետ։ Իպանէղ արդի Սպանիոյ ամենէն խորունկ և փափուկ գրագէտն է և իր համբաւը տարածուած է նոյն իսկ իր երկրէն դուրս։ Իր գիրքերը չատ տարածուած են ո՛չ միայն Սպանիոյ, այլ նաև Բորթուկալի և Հարաւային Ամերիկայի մէջ։ Մարրիսի մամուլին մէջ հրատարակած իր հեղինակաւոր, մեծ գիտութիւնով և կենդանի զոյնով յօրուանները իրենց արձագանգը կ'ունենան եւրոպական մամուլին մէջ։ Արեւելքը ներշնչած է նաև այս բարձր և խոհալանոյշ Գրագէտը որ գիրք մը գրած է Արեւելքի մասին և այս նոր ճամբորդութիւնը նոր աշխատութեան մը համար է։

** Ցարանայի վարչապետ Մ. Քէլէմանսոյի աղջիկը Տիկ. Ժաքքմէրը և Թանի խմբագիր սրամիտ քրոնիկագիր Մ. Բիէրի Միլ երէկ ֆրանս. դեսպանատան պահանջաւոր Մուտանիա գացին, պատոյ մը կատարելու համար Պրուսայի մէջ։

** Միլիմատէր Պ. Էտմոնտ որ Բօչիրտ ընտանիքով Իզմիր ժամանեց ազգասէր պրոյտով։

ՆՇԱՆԱԽՕՍՈՒԹԻՒՆ.—Պոլսոյ Ֆըրանսական դեսպանատան նախորդ խորհրդական և Բեգրնի այժմու դեսպան Մ. Գապոթ չարաթ օր Պոլիս գալով նշանուեցաւ Պառօն որ Վանտէօվրի աղջկան՝ Օր. Կապրիել Վանտէօվրի հետ։ Հարսնիքը պիտի կատարուի առաջիկայ ամիս Բարլրի մէջ։

ՅՈՒՆՍ ԲԱՐԵՐԱՐ.— Թանթահի (Եգիպտոս) Յոյն վաճառականներէն Մ. Եանի Բեխա որ Թրիէսթէի մէջ մեռաւ, 100 ոսկի կապակց Իզմիրի Յունաց աւետարանական վարժարանին, 50 ոսկի Աղեքսանդրիոյ Յոյն Հիւանդանոցին, 50 ոսկի Թանթահի Յունաց, 25 ոսկի Թանթահի աղքատներուն առանց ազգի խտրութեան ետ.։

ՀՆԱԳԻՏՍԱԿԱՆ ԳԻՒՏ.—Եգիպտական թերթերը կը գրեն թէ Շիքաբոյի համալսարանէն Բրօֆէսէօր Ճէյմս Պրիթչէր երեւան հանեց Արեւին նուերուած եգիպտական տաճար մը, ինչպէս նաև 3300 տարիէ ի վեր անհետացած ջրմարար մը։ Սասէսլիի այս տաճարը հիմնուած է Ամէնհոթէք Երրդի կողմէ Նուպիոյ մէջ, Նեղոսի երկրորդ սահանքին տարբերը։

ՊՈՂՍՈՅ Ապահովութեան Մտուկը, որուն վարչութիւնը Երկրագործական Պանքային յանձնուած է, առաջիկայ Սեպտ. 1ին գործառնութեանց պիտի ձեռնարկէ։ Մտուկը նախ ամբողջովին պիտի հատուցանի հինէն առնելիք ուղնեցողներուն գրամները։ Նաև պիտի ծախէ այն աւանդները որոնց տէրերը իրենց պարտքը հատուցած չըլլալով, Մտուկին մէջ մնացած են։ Մինչև կողմէ 100ին 8 տոկոսով և աւանդի փոխարէն գրամ փոխ տալու գործողութեան պիտի ձեռնարկէ։ Ժողովուրդը պիտի կրնայ խնայած դրամներուն համար չանաւոր տոկոս մը ստանալ։ Երկրագործական Պանքան 100ին 6 տասով 50000 ոսկի փոխ պիտի տայ Ապահովութեան Մտուկին։

ՏՆՏԵՍԱԿԱՆ ԼՈՒՐԵՐ.— Հալէպէն կը գրեն թէ երեք ամիսէ ի վեր դրամը նուազած է այնպէս որ 100ին 9ով կը զեղչուի։ Այս պատճառաւ վաճառականութեան ընթացքը դանդաղած է։ Ներածում գրեթէ չկայ։ գալով արտածման, բուրդի վրայ դրուած հարիւները սկսալ կան և գանուելի մարթեը մեծ վնաս տուին, քանի որ յանկարծ Եւրոպայի մէջ գիները ինկան 2 ֆր. 75ի, մինչ վաճառականը գնած էր զայն 4 ֆր. 20ի։ Յորմնի և գարիի բերքերը մինչինէն վար են։ Յոյս կայ որ այս կորուստները դարմանուին ձէթէն և մանաւանդ բամբակէն և սուսամէն որոնք կլորիկ շահ մը պիտի ձգեն, եթէ ինչպէս կը կարծուի, Ամերիկայի մէջ գիները ամուր մնան։

ՁՈՒԿԵՐԸ ԿՐ ՊԱԿԱՍԻ.— Պոլսոյ մէջ եղածին պէս, Իզմիրի մէջ ալ ձուկերը կը պակսին։ Ամենէն այս երեւոյթը կը վերագրէ ձկնորսներուն ոգիտութեան և ագահութեան, որոնք կը քերթեն ծովը ձկնիկները և ձուկի հաւկիթները ժողվելու ատիճան։ Իզմիրի ծոցը ուր ձուկերը այնքան առատ էին երբեմն, հիմա խնդմ է այդ տեսակէտով։ Ուրիշ երկիրներու մէջ ոչ միայն այս աւերումը կ'արգիլեն այ ձկնարաններ կը հաստատեն տեսակներուն բազմացման համար։

ԼՈՐԱՄԱՐԴԻ.— Սապահ կ'ըսէ թէ վերջին բուռն հովերուն պատճառով Պոլսոյ չըջակայքը առատ լորամարգի (պրէտրինին) ինկաւ։ Առաջի առտու Գարթալի կողմերէն մինչև Ֆէշէր Պաղչէ, և Մարքիդիւղէն Անգարլը՝ ծովեզերքը մեծաքանակ լորամարգի տեսնուեցաւ, որոնք որսացուելով Պալըգ-Բազարի հրապարակին վրայ ծախուեցան զոյգը 3 ղրշ., մինչ օր մը առաջ զոյգը 5 ղրշ ի կը ծախուէր։ Նոր որսացուած լորամարգիներ տակաւ կը հասնին որով գիները աւելի պիտի ամրանան։

ՀԵՐԵԼ. ՈՒՂԵՒՈՐ.—Ռուսէն երկու հարիւրապետներ Մ. Զարիքօլար և Մ. Ալէքսիս ձիով մեկնած էին Պուքրէշէն Պոլիս գալու համար։ Այս ճամբորդութիւնը յաջողապէս գլուխ հանեցին և առջի իրիկուն ժամանեցին Այ-Սթէֆանոս, և ընդունուեցան ռումէն դեսպանատան ներկայացուցիչներէն։ Երկու սպաները եկան Պոլիս և հիւրասիրուեցան դեսպանատան մէջ։ Բնաւ յոգնած չէին երեւեր և իրենց ձիերը լաւ վիճակի մէջ էին։ Այսօր կը մեկնին Սիլիվրիի ճամբով Պուքրէշ դառնալու համար։

ՕՐՈՒԱՆ ԴԷՊՔԵՐԸ

ՈՃԻՐ ԴՈՒՄ-ԴԱԲՈՒԻ ՄԷՋ.—Երէկ, Գում-Դաբուի մէջ ոճիր մը գործուեցաւ։ Նշանեի, Հաղորդու համար փղոց, կոչկակար հաճի Ստեփան աղայի կինը Մաքրուհի երէկ իր տան առջև նստած էր։ Այս պահուն, հոնկեց կ'անցնէր գերձակ Յովսեփ որ ժամանակէ մը ի վեր հակառակ ինկած էր այդ կնոջ, ո՛վ գիտէ ինչ պատճառներով։ Կ'երևի Յովսեփ արդէն չարիք մը մտածած էր որ երբ կինը տեսաւ, նախատելով յարձակեցաւ անոր վրայ։ Ինքը սարսափահար փախաւ, բայց գերձակը վազեց հետէն և դաշոյնը մխեց անոր ձախ արունքին։ Վիրաւորին աղաղակներուն վրայ ոստիկաններ հասան և ձերբակալեցին Յովսեփը։

ԴՈՒՏԱՊԱՐՏՈՒԹԻՒՆ.—Եղեռնադատ ատեանը երեք տարի թիապարտութեան դատապարտեց 14 տարու Մէհմէտ Լութֆին որ Ֆէշնարքէր, կառապան Սիւլէյմանի երկու տարեկան տղուն՝ Ալիի պատիւը բռնաբարած էր։

ՎԵՐՋԻՆ ՄՐԲԻԿԸ.—Քանի մը նոր լուրեր ալ կը հասնին վերջին մրբիկին արկածներուն մասին։ Անգլիական բինքօլ չոգենաւը կիրակի օր երբ Բալաքի առչև խարիսխ նետել կ'ուզէր, քշուեցաւ հոսանքէն և ինկաւ անգլիական ֆինտիեն չոգենաւին վրայ։ Երկուքն ալ վնասուեցան, բայց Բէյնրօլինը աւելի ծանր ըլլալով նաւահանգիստ եկաւ նորոգուելու։ Բէյսնիքի չրջակայ Մալրի կղզեին եղերքը ալիքները ցամաք նետեցին ծովի բաղնիքի բեկորներ, քարիւղի թիթեղեայ պարպակներ և զանազան բեկորներ, ուրկէ քարիւղի և խայծդանի հոտեր տարածուեցան. ատկէ կ'ենթադրուի թէ քարիւղ և խայծդան բեռցած նաւեր ընկղմած են։ Մալր կղզին ապաստանած նաւաստիները կ'ըսեն թէ Իզմիրի ծովածոցին մէջ մինչև հիմա այդքան սասսկի փոթորիկ չէին տեսած։ Խոշոր մակոյկ մը որ Մեծ Կղզիէն գարեջուրի պարպակ շիշեր բեռցած էր, փոթորիկի ատենով, առագաստին կայմը ու զոկը կտրեցան և մակոյկը Մալրի կղզին ինկաւ, բայց մէջը գտնուող երկու նաւաստիները ազատուեցան։ Բանգալէոն Ընկերութեան մէջ չոգենաւը, որ ուրբաթի օրը Պոլսէն ճամբայ ելած էր դէպի Իզմիր, Մարմարայի մէջ փոթորիկի բռնուելով, կղզիի մը ժայռերուն ետին ապաստաներ է։ Թուղայի առչև ընկղմեցան կղմինար բեռցած նաւ մը, բայց նաւաստիները ազատուեցան։ Հան քոդրա մը և ձկնորսի երեք նաւակներ ընկղմեցան։ Տէյիրմէն Տէրէյէն կը գրեն թէ չարաթ օր փոթորիկը հոն ալ բաւական սաստիկ էր։ Նորոգուելու համար ցամաք քաշուած երկու նաւակներ խորտակուեցան։ Երկու նաւեր ալ որոնք Պոլսէն Տէյիրմէն Տէրէ կ'երթային, ճամբան փոթորիկ բռնուելով ամենամեծ վնասներու ենթարկուելէ ետքը, հաւանի կրցան Տէյիրմէն Տէրէ հասնիլ։ Տէյիրմէն Տէրէի մէջ պղտաստ բազմաթիւ ծառեր արմատախիլ եղան. տեղւոյն գետակը յորդեցաւ բայց գիւղը ըլլալով մարդու կորուստ չպատահեցաւ։

ՄՕՐ ՄԸ ԱՀՌԵԼԻ ՈՃԻՐԸ.— Մելալիի մէջ մեծ յուզում պատճառեց անօրինակ տառմ մը։ Կին մը մանչ զաւակ մը ծնած էր։ Մայրը և տղան ողջ առողջ էին։ Առտու մը դրացիներ տեսան որ կինը փողոց կը նետէր կարգ մը իրեղէններ, որոնց մէջ կար խոշոր ծրար մը։ Դացին, վերուցին և զարմանքով տեսան թէ մէջինը նորածինն է, որ բարեբաղդաբար վնասուած չէր։ Իրենց ապշութիւնը աւելի մեծ եղաւ երբ տուն մտան։ Մայրը ոտքի վրայ կեցած էր ձեռքը ժանեակով և չուանով։ Իր միւս երկու զաւակները սարսափահար անոր կը նայէին արտասուելով։ Հէգ մայրը հիւանդագին նոպայի մը մէջ իր դատողութիւնը կորսնցուցած էր։ Նորածինը փողոց նետելէ ետքը կը պատրաստուէր միւս երեքը խեղդելու։ Դրացիները զոնոնք փախցուցին։ Մայրը տեսնելով որ կ'երթան առնոնք, կատղած գոչեց. «Տղա՛քս, ապա՛քս, մի՛ փախցնէք զոնոնք, ձգեցէք որ խեղդեմ։ Հրեշտակը այնպէս հրամայեց թողէք որ կատարեմ»։ Յիմար կինը խիստ հոգողութեան մը ենթարկուեցաւ։

ՅԱՐՁԱԿՈՒՄ.— Շահզատէ պաշի կողմը երէկ, երկու հոգի յարձակեցան Մուհիտտին անուն մէկու մը վրայ և զայն վիրաւորեցին երկու սրունքներէն։

ՈՁԽԱՐ ՄԸ ԹՐԱՄՈՒԻՅԻՆ ՏԱԿ.—Երէկ առտու Թաքսիմի պարտէզին առչև, ոչխար մը մեաց թրամուէյի կառքի մը տակ և ճզմուեցաւ։

ԴԻՒԱԿ.—Գարթալի Բէնտիք-Պուրնու բսուած տեղէն մարդու մը դիակը գտնուեցաւ։ Բժշկ. քննութեամբ տեսնուեցաւ որ սրունքը կարուած էր և դէմքը ճզմուած։ կը կարծուի թէ արկածի մը զոհն է։ Իսկամ է և. 20 տարեկան, բայց ինքնութիւնը չէ հաստատուած դեռ։

ՊԱՐԿԵՇՏՈՒԹԵԱՆ ՀԵՏԵՒԱՆՔԸ.— Սապահ կ'ըսէ թէ Աֆէնքի Պանքային Դահիրեի հաւաքիչը՝ Բանիտես՝ Նեղոս նետուելով անձնասպան եղեր է։ Նոյն Պանքային ճիւղին Տնօրէնին ուղղած նամակին մէջ ըսեր է որ 200 ոսկի բաց ունենալուն համար վերջ տուեր է իր կեանքին։ կ'ըսուի թէ այդ անձը չատ պարկէշտ էր։ Երեք զաւակ ունի և կինն ալ յղի է։

ԻԶՄԻՐԻ ԱՌԵՒՏՐԱԿԱՆ ՀԵՌԱԳԻՐԱՔԸ

1907 Օգոստ. 25

Գարի հասաւ պարկ 18000
Մախուեցաւ » 16000
Պատրաստ » 6000
Գիները.— Տեղական. Էքսթրա 18¼—19 Ա. տեսակ 17—18 Բ. տեսակ 16—16¾, Գ. տեսակ 14½-15¾։ Պիկարա 16-16⅓ Ուշագ, Էքսթրա 17¾-18¼ Ա. տեսակ 16¾—17½ Բ. Գ. — Տավազ 16¼—16¾ ղր.,

Ցորեն հասաւ պարկ 12500
Մախուեցաւ » 13000
Պատրաստ » 24500
Գիները.— Տեղական 70—87, Սիրիա 65—86, Մէրսին 72—79, Սամսուն — Խարսան 75—82, Ուշագ 68—93 փր.։

Բակլայ հասաւ պարկ 2500
Մախուեցաւ » 4500
Պատրաստ » 6500
Գիները.— 38¾-39 փր.։ Գոցուեցաւ 38¼։

Բամպակ Մախուեցաւ — պալեայ
Պատրաստ — »
Գիները.— Գործ չեղաւ.

Սուսամ Տեղական 139-140 փր.։
Խաշխաշ Պիկարէ 116—120, սեւ 4¼-ղրշ.։
Բուլ-տարը դեղին 27-40, ճերմակ 43-45 փր.
Ագ-տարը 57—59 փր.
Սիսեռ 72—96 տեղական 102 փր.։
Սարը տարը ապրանք չկայ
Ֆասուլեա 59—60 ղրշ.
Նուրաֆ 33—36 փր.
Քանավուր 37-38 չեղաւ
Զաֆտար Գործ չեղաւ.
Պէշագ 29—30 ղրշ.։
Մեւ չամիչ 40—45 ղրշ.
Խուրսա 38—40։

Գ. ՊԱՂՏԱՍԱՐԵԱՆ
ՀԱՆՐԱԳԻՏԱԿԱՆ ՕՐԱՑՈՅՑ
ՀԱՄԱԶԳԱՑԻՆ 1908

ՀԱՄԱՌՕՏՔ, 128 էջ, 38 էջ յաւելուածով ու Պոլսոյ Ս. Պատրիարքաքաղաքի Ս. Կաթողիկոսին լուսանկարներով զարդարուած, 1 դր. թղթակազմը և 5 դր. փառակազմը։

ԸՆԴԱՐՁԱԿԸ, 320 էջ, Պոլսոյ Ս. Պատրիարքաքաղաքի Ս. Կաթուղիկոսին, ինչպէս նաև տասն ուրիշ լուսանկարներով զարդարուած, իր մեծացուցակներովը և օգտակար, պարզ, համառօտ և ամիսի գիտելիքներովը ամէն անհատի, տեղի, հասակի և վիճակի անհրաժեշտ ճաշակ դանձարան մըն է։

ԿԵԴՐՈՆ ՎԱՃԱՌՄԱՆ, Մատթէոսեան տպարան, Ամերիկան խան, Պոլիս։ կը ծախեն նաև Պոլիս և գաւառս միայն առաջնակարգ գրավաճառներ, թղթակազմը 3 դր., և փառակազմը 10 դահեկան։

ՓՈՒԹԱԼ ԳՆԵԼ ԴԵՌ ՁԱՊԱՌԱՆ
20—1

ՀԵՌԱԳԻՐՆԵՐ

ՎԻԵՆՆԱ, 9 Սեպտ.—Բեռլինպուրկի լաւատեղեակ աղբիւրէ լուր կուտան Բեռլիր Էոյտի թէ վերջին տեսակցութեանց գլխաւոր նպատակն էր համաձայնութիւն մը գոյացնել պետութեանց միջև, որոնք յանձն պիտի առնէին մինչև 25 տարի հողային գրաւումներ չը կատարել։

ԲԵՌԼԻՆԻ.— Ռեյ կ'ըսէ թէ Մ. Իզվոլսքի, Վիեննայի այցելութենէն ետքը, Պերլին, Լոնտոն, Բարիզ և Հռոմ ալ պիտի այցելէ։

ԹԵՀԵՐԱՆ.— Նոր Դաշինքը պիտի բաղկանայ ուժը նախապէս։ Ցարդ հետեւեալ անուանումները եղան.— Ներքին գործոց Նախարար՝ Միւշիր էս Սալթանա, Արտաքին գործոց Նախարար՝ Սաաք էտ Տէօվլէ, Պատերազմական Նախարար՝ Միւսդէմի Նամիք, Եւմտից Նախարար՝ Բէկման էտ Տէօվլէ, Դատական Նախարար՝ Միւշիր էլ Միւլիք, Հանրօգուտ Շինութեանց Նախարար՝ Միւհատ տիս Մալիք։

ՈՒԱՇԻՆԳՏՈՆ.— Ուայինկդընի նահանգին ժողովուրդը խժդժութիւններ գործեց Զինուցիներուն և Ճարմնցիներուն հանդէպ, որոնցմէ հաղարաւորներ փախան։

ԼՈՆՏՈՆ.— Պատերազմական նախարար Մր. Հալդէյն ճառ մը խօսելով Ալբերտիդի մէջ, յայտարարեց թէ Ծայր. Արեւելքի մասին կնքուած Անգլեռուս համաձայնութիւնը կարեւոր է և կը նուազեցնէ երկու երկիրներուն միջև երկար ատենէ ի վեր գոյութիւն ունեցող ձրդումը։

ՎԻԵՆՆԱ.— Վիեր Թակեպլադի լուր կը տրուի Բեռլերպուրկէ թէ Զարը և Իտուարտ թագաւորը պիտի տեսակցին Ծ. Արեւելքի մասին կնքուած անգլեռուս դաշնագիրը Տէրութեանց հաղորդուելէ առաջ։

— Ծովակալ Իճուին ժամանեց Վիեննա, Յուհոդպս և Զիքոզի յածանաւերուն հրամատարներուն հետ, և ունկնդրութեան ընդունուեցաւ Ցիանց Եոզէֆ Կայսէր կողմէ։

— Կրօնական խնդիրներու մասին լայնախոհներու միջազգային 14րդ համագումարը երէկ գումարուեցաւ Բրաքկայի մէջ։ Զորս հազար հոգի ներկայ էին բացման այդ նիստին։

ԲԱՐԻԶ.— Նախարարապետ Մ. Քէլէմանսօ, այսօր տեսակցեցաւ Անգլիոյ դեսպանին հետ։

— Նախարարաց Խորհուրդը այսօր նիստ գումարեց Նեզքին գործոց պաշտօնական մէջ։ Նիստը տեւեց մէկ ժամ։ Նախարարաց Խորհուրդը իր յոյսերդ նիստին մէջ Նիստի պիտի առնէ Խորհրդարանի նստաշրջանին վերսկսման խնդիրը։

— Հրապարակը ընդհանրապէս աւելի ամուր է, բայց կարեւոր գործառնութիւններ չկան։ Նախորդ օրուան գիները պահուեցան, Ֆրանսական Ռանդը քիչ մը աւելի ազէկ է, և միջազգային թուղթերը ամուր, ինչպէս նաև մեծ պանքաներու թուղթերը։ Հարաւ. Ափրիկեան ոսկեհանքերու թուղթերն ալ ազէկ են։ Ռիօ Թինտօ ազդուելով պլինդի գնոյն Լոնտոնի մէջ 73ի իյնալէն, 1850ի փակուեցաւ։ Լոնտոնի Սակարանէն ստացուած լուրերէն կ'երևի թէ հրապարակը բաւական ամուր էր։ Նիւ Եորքի մէջ լաւագոյն են Ամերիկեան երկաթուղիի թուղթերը։

ՄԱԼԻԷ ՆԷԶԱՐԵԹԸ ՃԷԼԻԼԷՍԻՆԷՆ

Այսրն վիլայէթիսէ թապի Իսմէմիշ գաղանենա զամէմոթա մուգապիլ պիթթէֆէվիլուշ մէվզիի միւդայէսէյէ գոնրան էմիալը զայրը մէնդուլէսէն Հասէլլօ գարիյէսինսէ թօբրագլը մէվզբինսէ 60 տէօնիւմ պիր գէթա թարլանրն սէնէի հալիյէ իյուլլընրն Ցիսնճի կեէնիւ գարարտաէսի վէ 13ինճի կեէնիւ իշալէսի իճրա օլընմագ իւզրէ միւատեթը միւզայէսէսինին թանտիտ խոլիտիկի պա թէէրիրաֆ պիլտիրիլմէքէ, թապիպ օլանլարը միւտատեթը մուհարբերէ զարֆընտա մանալինէ վէ Մալիյէ Խազինէի ճէլիլէսինսէ Աչար վէ Բուսումաթ իտարէյի ումումիյէսինսէ միւրաճաաթ էյլէմէյէրի իլան օլունուր։

27 Աղըսթոս 323

Միւլթէզամիյն վէ քէֆիլէրինսէն պիթթիֆէվիլուշ չէրաիթը մալիէմէ իլէ Այվանզդ գաղասընճա միւզայէսէյէ չըգարբլարը մուգատէմա իլան խալէն էմլագ վէ արաղինին 323 սէնէսի Իյլուլընրն Ցինսէ գարարտաէ վէ 13ինաէ իշալէսի իճրա գէլընճանը Պիրա սանճաղը միւթէաարբիքլընճան պա թէէրիրաֆ պիլտիրիլմէ օլմասընա, պուճղարա թալիպ օլանլարը միւտատեթը մուհարբերէ զարֆընտա մանալինէ միւրաճաաթ էյլէմէյէրի իլան օլունուր։

Միւզայէսէ վէ իշալէ միւտատեթլէրի էվվէլճէ իլան խալէն Պիրա սանճաղընրն սէնէի հալիէ բարաժութ աշարընրն միւտատեթր միւզայէսէսի կէսրիյէն լիւզումա մէպմի Աղըսթոսընն 30ընա գատար թէմմուզա խալրմիշ վէ Լիվա իւզէրինսէ թօխտան 500,000ղրշ. տա մանալի թալիպի իւզէրինսէ օլուպ գարարտաէ քէչիսէսինսէն սոնրա նիզամէն մուգայէսէ օլան միւտատեթ խրթմընտա իշալէյի գաթիէսինին իճրասը մուգարրէր պուլունմըշ օլաուրդընտան, պուտնա զամմ իլէ թալիպ օլանլարընն մանալինէ վէ եախոտ Մալիյէ խազինէի ճէլիլէսինսէ Աչար վէ Բուսումաթ Իտարէյի ումումիյէսինսէ միւրաճաաթ էյլէմէյէրի իլան։

25 Աղըսթոս 323

ՕՐԻՈՐԴԱՑ ՎԱՐԺԱՐԱՆ
ԳԵՐՄ Ա. ՅՂՈՒԹԵԱՆ, Ի ԲԱՆԿԱԼԻԹ
ՊԼՕՇԻՒԴՏԻՒԼԻ ՀՈՍՏԻԼՍԻ, ԹԻՒ 49

Սեպտ. ամսոյ 3ին՝ երկուշաբթի օրը վարժարանիս դասերը կը սկսին. հին և նոր աշակերտուհիները կը հրաւիրուին ներկայ գտնուիլ։ Բաց ի մնայուն աշակերտուհիներէն՝ կընդունուին նաև այցելու աշակերտուհիներ, որոնք իրենց Դաղուիներէնն ու Գերմաներէնը, ձեւագիտութիւնն ու ասեղնագործութիւնը կատարելագործելու փափաք ունենան։ Դիմել Վարժարանիս Վարչութեան հինգշաբթի օրէն սկսեալ։

Վարչուհին Վարժարանին
3—1

ԱՌԵՒՏՐԱԿԱՆ ՍԱԿԱՐԱՆ
ՊՈԼՍՈՅ ԱՌԵՒՏՐ. ՀՐԱՊԱՐԱԿԸ
(Օգոստ· 28 Երեքշաբթի)

ՅՈՐԵՆ

Առաջին	ճերմակ	օխան	48—49
Երկրորդ	»	»	46—
Խառն			44—
Զամբարը			42—43
Կարծր առաջին		»	50—
Կարծր միջին		»	46—48
Կարծր խառն		»	43—44

Այսօր — վակոն Անատոլուի գոբեն ժամանեց։

ՀԻՆ ՕՐԵՐ
ՊՈՒԼԻՏ ԽԱՉԱՏՈՒՐ ՄԻՍԱՔԵԱՆ
Ե Ի
ԻՐԵՆ ԺԱՄԱՆԱԿԱԿԻՑ ԻՐԱՑԱԿԱՆԻՆ ՎՐԱՑ
ՀԱՅԵԼԱՅԳՆԵՐ

Գրեց՝ Ց. Գ. ՄԸՄԲԵԱՆ

19րդ Դարու հայ իմացական բարոյական և արուեստական վիճակին վրայ վաւերական յիշատակագիրներով մինչև հատոր մը նորատիպ՝ 140 էջ, որ կը խօսի հոգեբանօրէն անցեալ նշանաւոր անձանց վրայ ալ, գլխաւորապէս Պուլիս Խաչատուր Միսաքեանի վրայ։ Կը ծախուի Կ. Պոլսի բոլոր գրավաճառներուն քով։ Մեծաքանակ (20 հատէ աւելի) կուխտաւորաբար գնողներուն համար հ'ելլայ 25 % զեղչ։ Գրել հեղինակին հասցէին՝ Կ. Պոլիս, Զաքմաքճըլար, Պաղնոց ու Զարդարեան գրատուները։

ՍԱԿԱՐԱՆ
ՂԱԼԱԹԻՈՅ ՍԱԿԱՐԱՆԸ

28 Օգոստոս 1907

ՕՍՄ. ՄԻԱՑԵԱԼ ԳՈՆՍՈԼԻՏԷ

Երէկ առաւօտ բացուեցաւ	Օ.Ո.	160 25
Երէկ իրիկուն գոցուեցաւ	»	160.19½
Երէկուան էն բարձր գինը	»	160.25
» էն վար գինը	»	160 16

ՐՈՒՄԷԼԻԻ ԵՐԿԱԹՈՒՂԻ

Երէկ առաւօտ բացուեցաւ	Ֆր.	161 12½
Երէկ իրիկուն գոցուեցաւ	»	160.87½
Երէկուան էն բարձր գինը	»	161.25
» էն վար գինը	»	160.87½

Շերբէթը Խայրիէ	Օ. Ո.	44.—
Շերբէթը Խայրիէի Համիտիէ	Օ.Ո.	5.02½
Միտիլիի Պանքա		.—
Սկամնիի »	Ֆր.	—.—
Քոնէբոլու	Ա. Ո. Շիլին	8 03
Քարասու Բրէսիլիժիէ	Ֆր.	59 —
» Օսմանէա	»	56 —
Իզմիրի քարափ	»	586 —
Օսմ. Ապահով. Ընկ.	Օ. Ո.	4.07½
Թրամվայի բաժնեթուղթ	»	8.90
Ժիւլիսանս Թրամվայ	»	4.07½
» պարտաթուղթ	Ֆր.	470 —
Տէրքոսի Ջուրի ընկ.	»	315.—
Անատոլ. Երկ. բաժնեթ.	Ա. Ո.	17.10
Քարափ Կ. Պոլսոյ	Ֆր.	435.—
Թրանսվալ		51 50

ՅՈՒՆԱԿԱՆ ԹՈՒՂԹԵՐ

Յունական փոխառութիւն	Ֆր.	237.—
Պանք Նաս. Կրէս.	»	417.50
» » » Նոր	Օ.Ո.	4.03
Լաւրիոն	Ֆր.	73 —

ԴՐԱՄՆԵՐՈՒ ԸՆԹԱՑՔԸ

Օսմ. ոսկին 100 ղրշ.էն	Ղրշ. փր.
Ֆրանսական ոսկի	87.09
Անգլիական ոսկի	109 36
Բոլ	92.
Մէճիտիյէ արծաթ	107.25
» քառորդ	107.25
» մանրադրամ	104.20
Մէճիտիք	100.
Գէշիք	103.20
Բուպլի թղթադրամ	8.65
Քրիմիա	50.

ՓՈԽԱՆԱԿԱԳԻՐ

Լոնտոնի վրայ չէք		ղրշ.	109.22½
Բարիզի	» »	Ֆր.	22.86¼
Վիեննայի	» »	քուրոն	21.99
Պերլինի	» »	մարք	18.70

ԲԱՐԻԶԻ ՍԱԿԱՐԱՆ
9 Սեպտ. 1907

Ֆրանսական Բանք 3 %	94 55
Օսմ. մթաց. գանձ. 4 % քաղ.	94.75
» » » գոց.	94.80
Բումէլիի երկաթուղի Ֆր.	165.50
Բէյթիի պարտաքաղաք »	445 —
Օսմանեան մաքա »	—.—
Օսմանեան Պանքա »	682.—
Հրէական Լիմիթէ »	1175.—
Բարիզի Պանքա »	1427.—
Աւստրիական Բանք 4 %	—.—
Իտալական » 5 %	88.—
Ռուսական » 5 % 1906	—.—
Սպանական արտ. փախ. 4 %	91.70
Գալիցիա Յոյսը Ֆր.	608.—

ԼՈՆՏՈՆԻ ՍԱԿԱՐԱՆ
9 Սեպտ. 1907

Անգլիական Բանք	81 86
Օսմ. Մթաց. Գանձ. բաց. Գ.Գ.	93 75
» » » գոց. »	94 25
Օսմ. Պանքա	17 25
Շուկիտրական 1892	102 —
Ռուսական 4 % 1898—99	—.—
Յունական Բանք	46 50
Զարիրլի	1.22

ՄՈՐԵՆԻՆԵՐՈՒ ԾՈՅԻՆ ՄԷՋ

Ինչ անուշ մտածումներով և իղձերով վառուած, ինչ հեշտանոյշ վայելքի մը կամ հանոյքի մը հեռապատկերով սոզորուած ճամբայ ելնած էինք անծանօթ վայրի մը, գոնէասը չտեսնուած տեսարանի մը հրապոյրը ըմբոշխնելու։ Գիտէ՞ք այս անծանօթ վայելքները, հեւակոյ և դժուարամատչելի վայելքները, ուրքան խանդ և տենչանք կը զրգռեն սրտերուն, կարծես անդիմադրելի դիւթանք մը անծանօթ աղդեցութեամբ մը կ'ուռնէք տեսչական երևակայականին զգաբանոյշ վայելքով ազուցուած դրուագներով տոգորուն սրտերը։

Հեռուէն կարկաչի մը օրօրուն ձայնը կ'արձագանգէ ժեռուտ ծերպերէն, սարերու քղանցներէն հոսող ջրէժին անոնդոչնակ գեղօնեներն են ամայութեան և ալքերուն մէջ ցիրուցան։ Դարաստաններէ և մարմանդներէ կ'անցնինք հեռդհեռդ լքած մենամոլ և կոյս ծաղիկներուն գինովցնող բոյրը ըմպելով, անդագօրէն կը դիտենք նրբուղիներով եղերուած սարաանդները և անոնց մէջ գտնուած դալարուտ ձորերը, ուր մատուռներ և բաղրջենիներ ճրմնդուկներու և դեղձանիկներու երդեցիկ մենաստան մը կը պատրաստեն։ Հոն կեանքը անարձագանդ է, սակայն այդ ճնալիներուն մէջ անգամ խորհրդաւոր կեանք մը կ'զգացուի, անուշ միանգամայն մելancոնոտ հիացում մը կը զգուէ սրտերը, գուրգուրանքի, խանդաղատանքի պատկերներ, սիրոյ և պաշտումի նկարագեղ տեսիլներ, և աղաղի հոգիներուն փոյթ զուարթութիւնը կը պարտի օդալուներու այս դեղեցիատեսիլ մենաստանին մէջ, ուր ամէն բան խորհրդաւոր և քնապաշտ, միութիւն և դիւթական հրապոյր մը ուներ։ Եւ մենք կէս մը մարմրած, մոռցած մեր ջերմ փափաքը. համակերպած կը նստինք կեանքի այդ խորհրդապաշտ թրթռացումները մտիկ ընելու, ընութեան այդ չնորհալի վայրին չողղուն կենդանութիւնը ըմբոշխնելու՝ օրօրուելով տենչանքներու, հիացումներու, ներդաշնակութիւններու զգլխիչ աղդեցութիւններէն։

Վերջապէս մեր ակնարկները կը բաժնենք այդ գեղաժիժաղ սիլուէտներէն ու լլրակի մը կողը կը քերենք դէպ ի ջրվէժին ատրոսը։

Հիմա յատակորէն և պայծառ չողով կը սեւնուն հեղուկ արծաթեայ երիզը որ օձապտոյտ ասլիաքումներով կը սոզսակի ծմանեալ էն, և սարին գագաթէն կ'երկարի մինչև ատրոսի ժայռի կատարներու կոյսի մը մէջ ուր կ'անհետանայ կարծես, կը կլլուի յաւերժանարեն, բայց քիչ վերջ կը տեսնուին խուսափող պարիկները, չուշանաղեաս հարսերը, որոնք կը չուեն ինքնամոռացումով մը ժայռերուն բացուածքներն, ուր իրենց մերկ մարմինն վրայ ծիրացող մաղերը անխնամ թափուածքեամբ մը կը տատանին լերան եղերէն պճնազարդուած։ Ու այդ երիվները ոսկեզօծուած՝ արեգնի հրոլառ ճառագայթումներն, բոստրաչող կը վէճվէճին չուշան, արծաթ, մարմար կուրծքերուն վրայ, մինչ սև մաղերը կը ծրիծփան դերադոյն պճնանքով մը ծառերուն երեսն ի վեր, ուրկէ ատուերը դեղեկոտ քաչլերով կը խուսափի ու ճանանչներէն հաղածելով կ'երթայ պարիկներուն գոգին մէջ դողդոջուն ծնրադրելով չնորհ խնդրել ամբիսած երեւոյթով մը։

Աւելի վերը ջրվէժը անխնայ կը ծեծէ իր ապալեր կողերուն սեպ ժայռերը, ու այդ մանկլուեն արձագանդը կ'արթնայ ու բամբիռ ձայնով մը կը վարէ պարիկներուն խոլ մենեբդները, որոնք տխուր, չատ թախծոտ ապաւորութիւն մը կ'ընեն, հակառակ չողչողուն և չքնաղագեղ համայնապատկերին առթած հեշտանքներուն։ Կարծես այդ ոգիները ապրանդին քիւին տակ մենաստաններու կոյսերուն ոման հրատապ՝ վրէժիմղիր սրտով մը կ'եղերերգեն իրենց դրժանները ու փրփուրը, ապիակ այդ փոփոթի չրջազգեստները գրկեր կ'ըլլան մոռացութեան՝ ուր կը թաքչին ամչցած ստուերները։ Մենեբդին մէջ վայրի տարփանք կայ պաղչոտ, և խայթումին մէջ ազապատանք կը խանդածեն. մտամփոփում մը կը քակուի այդ անեղդանակ կոհակներէն, ու փրփուրները Տողոպրելով հոսանուսէն ժայռերուն անկիւնները կ'ապաւինին, ուր հմայքին մեղրի թովքը կը վիժի...։

Անկէ վեր մագլցում մը աւազուտ ոսրաւանդն ի վեր, ամէն բարձրացում Բնութեան գեղաժիժաղ մէկ խաւն աւելի տեսանելի կ'ընէ, նոր հրապոյրներ կը պատեն սիրան ու հոգին, նոր թռչուններ, նոր սառնումներ կը գիտնն անծանօթ հանդրուանը, լերան ծերպերուն մէջ պահուրտած Բնութեան դանձարանը։

Տամանելի վիրելքին տակ ծանր խոնորափեռուր թուչուններու պէս, կ'արտասուէի գեռ չլսուած կեանքի պէս-պիսի բաժանք, գինովցնող երջանկութիւնը, և յուզող տառապանքն չափը, վերջապէս խակ լի կեանքին մէջ, պարզապէս ապրած էի կեանքը, միմիայն հաւատքի հոգիով և պարզ սրտով...։

Բոլոր ցերեկներս կամ դաշտը կամ այգին կ'անցընէի անձանձիր աշխատութեամբ, խաղաղ, հանդստաւէտ սրտով մը, ոչ մէկ տարբեր մտածում, ոչ մէկ պղտորող զգացում կը վրդովէր այս միտիտ և անուս մտքս, երբեք եղուէնքներ չէին խանդարեր մշտատեւ անտարբերութիւնս, ընութիւնը ամէն բան կը մոռցնէր ինծի, անոր ամէն վայելքները վայելելով՝ գեղջուկի մը աքանչացումով, բոլորովին հաւատքին կը փարէի և նախախնամութեան օգնութեան ապաւինած տեսակ մը բարեպաշտ և ջերմեռանդ վերաբերումով կ'անտեսէի հոգեկան և սրտական ամէն խոկում և զգացում. արդէն միջավայրի անտեղեակութիւնը և մոռացումը երբեք չարթնցներ ո և է զգացում։

Կիրակի մը մօրս և եղբօրս հետ այս մենաստանը եկած էինք ուխտի, հաւատքի մը ընտանիքներ կային, որ այն երջանիկ օրը, այն անմոռանալի օրը որ սուգով վերջացաւ. այդ օրը այն գիւղացի աղջիկը չէի զգար դիս օրքան որ ուսում չէի գիտեր, սակայն մօրս ինձ սովրեցուցած իրերը և պատմածները կարծես առանց ինձ զգացնելու պարտաւած էին ներքինս այս յեղաշրջութեան։ Տեսակ մը թեթեւութիւն զգացի, երեւութապէս կը մտածէի, մեր մօտի երիտասարդը ամբողջ զգացումներս խլած էր, ու հոգիս պարապութեան մէջ տարօրինակ հոսանքներ կը խիզախէին, վերջապէս ամպոտ հորիզոնը պայծառացաւ և յուսալից ծիածան մը նկատուեցաւ գուշագեղ, դեռ մնացած սպիտակ ամպի գուլաներուն մէջ։

Այնքան գրաւուեցայ, խոր ակնարկները այնքան հրապուրեցին զիս որ աշխարհային ամէն բան, տուն տեղ, աշխատութիւն, աղջիկութիւն, այն անմոռ օրերը երազի մը. ցուրտ երդիկ մը պէս անցան խստաչուէշ ձմրան մը տպաւորութիւնը կրկին զգացնելով ինձ, մինչդեռ սերը կը տաքցնէր միտս, կը գինովցնէր հոգիս ու կը զգայի որ դեռ նոր կ'սկսիմ ապրիլ, օր տեսնել, և երջանկութիւն վայելել։

Այդ անուշ տպաւորութեան տակ տուն դարձէր էի, ու առանց մօրս գիտութեան սերը կ'աճէր, կը բողբոջէր սիրտս մէջ, այլեւս թեթեւօրէն կ'ըմբռնէի աշխատութիւնս և կ'արտօրայի տան, ցանկապատին տակ ժամադիր ըլլալ սիրականիս. այս էր միայն ուրախութիւնս, վաղեմի երջանիկ օրերս և քաղցրիկ զրաղումներս հիմա ինծի ձանձրանալի և մանաւանդ տաժանելի կը թուէին, գերադոյն աղդեցութեանը տակ զիս մրկով սիրոյն անձնատուր կ'ըլլայի կերով մը ինքնամոռացումի և անխորհրդութեան։

Տարիանքի երազներ և անուշ ցնորք կը դառնացնէին որսիս մէջ սպասումը, անոնցմէ դարակիրը դժգաղդ սիրողներուն։ օրէ օր կը յարդէին զգացումներս։ Օր մը փոքուեցայ սիրակապնս հետ հոս ուխտի գալ, սիրային խօսքերով կը համոզէինք մեր հանոյալի ուղեւորութիւնը, կը կարդէինք որ այս ամէն չքեղութիւններ, մեղ երջանիկ ընելու համար ստեղծուած են, ինչ հեշտանոյշ խաբկանքներ։

Այս հիանալի ուխտավայրին առթած հրապոյրէն, մեր սիրոյն տարփանոտիչի զգացումներէն գինով գերկի գրկի կը խօսակցէինք... Եւ այդ գերերջանիկ և անիծեալ օրը... ահ... աշխարհը ճանչնալու տխուր փորձը ըրինք... թեթեւօրէն անձնատուր ըլլալով անոր քնքուշ գրկին, մոռնալով այն ամէն բաները որոնք մեզ կ'սպասէին խաբուսիկ այս հանոյքէն վերջ որ երբա է թէ սակայն մեր կեանքը կ'արժէր երբեմն...։

Բայց որովհետեւ կ'ուզէինք ապրիլ, անիկա պատուհաս մը եղաւ մեզի։ Ու մեր մեղքը ծանր քաւեցինք, չատ խիստ։

Կէս մը ամէկոտ և գաղտնի տուն դարձայ սոսկալի մտատանջութիւններով. վեց ամիս վերջ դղացի թէ ինչ եղած էի, ուստ ամէն բան անօգուտ էր, անպատուութիւնը պիտի դար անգթօրէն դէօչմուտի երբեմնի կուսական չուշանաղարդ ճակտիս վրայ, աղջկութիւնս մտքս ինկաւ, այն միամիտ ու երջանիկ օրերս, որոնք զիս կը պարսաւէին հիմա և այն անուշ յիշատակներս անդամ կը խոցէին սիրտս։ Շատ կը սիրէի զայն, ուստց մօրս լան մը յայտնելու հետացայ տուընէն, զայն գտայ, արտասուելով գիրկը նետուեցայ, համբոյրներովս զայն ողողելէ վերջ խնդրեցի որ զիս անհետացնի այս աշխարհէն, կ'ուզէի որ անհետանամ այլեւս, ու իմ ցաւս քաւէ մեր երկուքին մէջ գոնէ ալ... ասոկայ, սարսռաց այս յայտնութեանս առջեւ, ամ մը չուարեցաւ, յետոյ ուժգին փարեցաւ ինծի, բաւ որ մէյա ինծի հետ պիտի ապրի և յանձն կ'առնէ ամէն բան։ Եւ նոյն իսկ այն վիճակին մէջ ամուսնացանք բայց պէտք է ըսել որ այլեւս բնաւ չվայելեցի ծնողքս. անոնց անիծեցին և մոռցան զիս։

Քանի մը ամիսէն գիտցայ կացութիւնս, եւ, սիրական ամուսինս և զաւակս էնէք, զմոնք ունէի, և անոնք էին ապրելու նպատակս, աւաղ որ այս երջանկութիւնն ալ կարճատեւ եղաւ, ամուսինս հիւանդութեան մը զոհ ըլլալով երկուքս մնացինք անոք և անպաշտպան։

Ի՜նչ սև օր էր ան, արտասուքս հեղեղի մը նման վազեց և չկրցաւ մարել սրտիս անարկիս հրդեհը, ինքզինքս միայնակ ոգիներու նախանձին տակ ընկնծուած զգացի հիւղակին մութութեան մէջ, տունը ինծի քարանցաւ մը, արեւարտա վայր մը թուեցաւ և չատ գիշերներ սոսկալի անկէ ինչպէս նաև տեսարէս։

Անկէ ի վեր նորէն կ'ուխտակիր չարաչար, ամուսնոյս կուլուածներուն մէջ կ'ապրինք առանձին, միայնակ ու միակ մխիթարութիւնս, միակ զանձս որ ապրելու խանդ կը պարգեւէ ինծի՝ զաւակս է։

Նա դիս դժբաղդ բրաւ, և ես դեռ օրքան սրտով կը սիրեմ զինքը ու պիտի սիրեմ յաւիտեան։

Սրտիս նուիրական պարտք դրած եմ բոլոր կեանքս պատկերացնող այս ուխտավայրը գալ, և որքան որ ան սրտամղիկ խորհուրդներ կը պարզէ սրտիս, ես կուգամ աղօթել, ջերմեռանդօրէն աղօթել որ Աստուած ներէ և մեր սրբագործութեան և մեղքին և այս զաւակս պահպանէ։

Կուգամ այս մտքերներու ծոցին մէջ արտասուել անոր յիշատակին, կեանքիս պատկերացումը տեսնել։ խոսկալ և տառապիլ անցեալին համար և հաւատքով ամոքուիլ վերջ դառնալ նորէն աշխատութեան գիրկը։

* * *

Մոռցած տառջեւան ոգեւորութիւնը, հեւգհեւգ մերկացած չքնաղ ընութեան առթած վայելքներէն ու հանոյասպառներէն հեղեղանքն և մանաւանդ մռայլ ամպոտ ըմբոշխնելու բերկրանքը նոր այցելութեան և սարքուելիք զուարճութեան, զգացինք մեր արցունքներուն բիւրեղանալը պատեանքներուն ծայրը և սրտերուն սառիլը։ Անվերջ խորհրդածութիւններ կը պարարէին մեր միտքը։ տեսակ մը փոթորիկ կը պայթէր մեր հոգիներուն մէջ։

Հոգեկան վերապում մը ունեցանք, հաւատքի հզօր զգացում մը և հանոյքով սրտակցեցանք իր մաղթանքներուն, իր դեռահաս հարսի մը կրած տառապանքները վերջանալուն և մանաւանդ աղօթեցինք անոր մեղքին համար։ Թշուառ կին...

Արդէն արեւը լերան եռին տակեր էր ու լերան ստուերը կը տարածուէր սարաւանդին վրայ, մինչ վարը դեռ երփներանգ բոցաշողումներով կը փայլին բոյսերն ու արտերը։ կ'իջնինք կամաց կամաց այդ անմոռաց ուխտավայրէն, որ մտքերներու ծոցին մէջ կանգնած այնքան կեանքս ու սրտակիր փչատակ մը ունի պահած։

Զրվէժը կը ծեծէ իր առջեւի ժայռերը, տիսուր մենութիւն մը արտաբերելով իր սեւահեռ ստեղնաբերին, ու իր ցնցող տպաւորութիւններով կը բերկնկա կը պատկերանան մեր մտքին մէջ հէք հարսին կեանքին պատահարները և կարծես քնարի մը թախծոտ թրթռացումներն ալ կը ձայնակցին ջրվէժին տխուր մենութեան։

Շ. ԷՕՐՍԻՐՃԵԱՆ

ԱԶԳ. ՀԻՒԱՆԴԱՆՈՑ ՊԱՐԶ ՕՐՍՑՈՅՑ 1908 ՏԱՐԻՈՅ

ԳԻՆ 1 ԴՈՒԱՌԵԱԿԱՆ

Ցաւաջիկայ 1908 տարւոյ Հիւանդանոցին պարզ Օրացոյցը հրապարակ եկած է խնամեալ և մաքուր տպագրութեամբ, որ ուրիշ տարիներու պէս էլեկտրական արարողութեանց և ժամերգութեանց նկատմամբ մանրամասն ծանօթութիւններ պարունակելէ զատ, եկեղեցական ըստ տարեմտոց ընդհ. կէտերուն յատուկ հրահանգով և խրատականով ճոխացած է։

Հոգաբարձութիւնս ներկայիս կը յայտարարէ թէ միմիայն Հիւանդանոցիս տեսիլան սոյն Օրացոյցի ճշգրտութիւնը հաստատուած և վաւերացած է Ազգ. Պատրիարքարանէն, հետեւաբար պէտք է ուշադիր գտնուիլ կողքերուն վրայ դրուած կնիքին, ուր գրուած է «Սեւիսանութիւն Ս. Փ. Ազգ. Հիւանդանոցի 1908»։ Կը խնդրուի ամէն ազգային անհատ որ հաճի մէյ մէկ հատ գնել անպատճառ սոյն զրպանի օրացոյցէն, որուն համադումար հասոյթը յատկացուած է ի սէնս Ազգ. Հիւանդանոցիս։

Կը վաճառուի Հիւանդանոցի գրասենեակը և բոլոր գրավաճառաց քով։

(ԿՆԻ)

ՈՒՍՈՒՄՆԱՐԱՆ Ս. ԳՐԻԳՈՐ ԼՈՒՍԱՒՈՐԻՉ

Բերա, Եէքի փողոց թիւ 1

Ուսումնարանին Ժ-Թ. տարեշրջանը պիտի սկսի առաջիկայ Սեպտեմբեր 3/16էն, Երկուշաբթի օրը։

Աւելորդ է ասոր նպատակին և ծրագրին վրայ երկար հրատարակութիւններ ընել, վասն զի ծանօթ է արդէն պատուական ազգայնոց։

Խնամակալութեան մեկ փոյթն ու ջանքն է՝ ընտրեալ պաշտօնեից և ուսուցիչներու ձեռօք, իրեն յանձնուած մանկտւոյն և երիտասարդաց լաւ դաստիարակութիւն մը տալ և հիմնական ու գործնական ուսմունք աւանդելով՝ զարգացնել անոնց մտաւորական կարողութիւնը։

Ուսումնարանին վարչութիւնն ու դասատուութիւնները յանձնուած են, այս տարի եւս, միւնոյն փորձառու դասախօսներու և հմուտ ուսուցիչներու, սակայն Ֆրանսերէն լեզուի ուսուցման աւելի չատ խնամք տանելու համար՝ ուրիշ նոր դասատու մ'ալ բերուած է, որով Ֆրանսացի ուսուցիչներու թիւը վեցի կը բարձրանայ։ Աստնք չաբաթը 100 ժամ կը դասախօսին դասնական կարգերու մէջ։

Տղոց ծնողք կամ պաշտպանք կրնան դիմել Տնօրէնութեան ամսոյս 20էն սկսեալ, ամէն Գ.-Դ. և Ուրբ. օրերը մինչեւ կէս օր, իրենց զաւակներն արձանագրել տալու համար, ուր կրնան տեսնալ նաև Ուսումնարանին տպեալ ծրագիրը։

ԽՆԱՄԱԿԱԼՈՒԹԻՒՆ
Ս. ԳՐԻԳՈՐ ԼՈՒՍ. ՈՒՍՈՒՄՆԱՐԱՆԻ
Բերա 6/19 Օգոստոս 1907 10—10

ՄԽԻԹԱՐԵԱՆ ՎԱՐԺԱՐԱՆ

ԳԱՏԸ ԳԻՒՂԻ

Վարժարանիս 38րդ տարեշրջանը պիտի սկսի Սեպտ. 3էն, ըստ հին տոմարի, երկուշաբթի օր։

Վարժարանին նպատակը ու ծրագիրը, ինչպէս նաեւ վարչութեան փոյթն ու ջանքը՝ անոր ճիշտ գործադրութեանը համար, ծանօթ է համայնքին երկար տարիներէ ի վեր, սակայն նոյնը՝ վերջին ժամանակներու մէջ ի մասնաւորի ակներեւ եղած է, հոն ներմուծուած նորանոր բարեփոխութիւններուն։

Ի նկատի առնելով այժմեան միջավայրին օրինաւոր պահանջը, առաջիկայ տարեշրջանին մէջ, հիմնական ու գործնական ուսմանց ամէն մէկ ճիւղերուն մէջ մարդելի զատ վարժարանիս աշակերտներն, առաւելագոյն խնամոց պիտի ենթարկուին անոնք՝ լեզուական վարժութեանց և գլխաւորաբար Ֆրանսերէնի մէջ, որուն համար անցեալ տարւոյ ուսուցչաց թիւոյն վրայ նոր ուսուցիչ Ֆրանսացի diplômé եղած ուսուցիչներու յատուկ խումբի մը յաւելումը եղած է, որով դասատուութեանց մեծագոյն մասը Ֆրանսերէն լեզուով պիտի աւանդուի այսուհետաց։ Ասոր հետ մէկտեղ խօսելավարժութեան համար եւս նոր մեթոտով առանձին դասախօսութեան ժամեր հատատուած են։

Վարժարանիս մէջ աւանդուած լեզուներն են թուրքերէն, հայերէն, Ֆրանսերէն, գերմաներէն, անգլերէն և իտալերէն։ Ուսմանց և գիտութեան մասին կը հետեւի եւրոպական միջնակարգ վարժարաններուն ծրագրին, որուն հետ մեծ տեղ մը արուած է նաեւ գեղարուեստից, — գծագրութեան, գեղագրութեան, ձայնական ու գործնական երաժշտութեան— ինչպէս նաեւ մարմնամարզի, որոնց համար մասնաւոր վճարում չկայ, ի բաց առեալ դաշնակի, ջութակի ձայնի, դասատուութիւններէ։

Վարժարանիս շրջանաւարտներն որոնք որ արժանաւոր ու բարեմարդ կը դառնան Տեսչութենէս, կը զրկուին Վենետիկի Մուրատ-Ռափայէլեան Լիկէոնը, և անկէ կ'անցնին —լրացուցիչ երկամեայ շրջանը աւարտելէն վերջը— Եւրոպոյ այլեւայլ համալսարանները, նայն վարժարանին Տեսչութենէն դիւրացուած առանձին թղթակով (Bourse)։ Աւելի մանրամասն տեղեկութիւն ստանալ ուզողներն կրնան դիմել ուղղակի Գալատիոյ (Մօտա) վարժարանիս Տեսչութեան, և կամ Բերայի Մխիթարեան վարժարանը (Սագըզ-Աղաճի, թիւ 34) և առնուլ անկէ վարժարանիս ցայտագիրը։

Վերատեսուչ
Հ. ՅԱԿՈՎԲ Վ. ՏԻՐՈՅԵԱՆ
9—10

ՆԻԿՈՂՈՍԵԱՆ ՎԱՐԺԱՐԱՆ

ԲԱՆԿԱԼԹԻ-ՀԱՐՊԻՏԷ ՀԱՍՏԷՍԻ

ԳԻՇԵՐՕԹԻԿ ԵՒ ՑԵՐԿՆԿԵԱՆ

Մանկապարտեզ եւ Նախակրթարան երկու սեռի աշակերտաց. Երկրորդական վարժարան աղջկանց համար։

Դ. ՏԱՐԵՇՐՋԱՆ 1907-1908

Նոր տարեշրջանիս առթիւ, վարժարանիս աշակերտուհիներուն և աշակերտներուն արձանագրութիւնը տեղի պիտի ունենայ ներկայ Օգոստոս ամսոյ 20 երկուշաբթի օրէն սկսեալ, մինչև (/15 Սեպտ. առաւօտեան ժամը 8-12 Ը. Ե.)։

Վերամուտը տեղի պիտի ունենայ Սեպտ. 3/16էն, երկուշաբթի և դասախօսութիւնները պիտի սկսին նոյն օրը։

Գիշերօթիկ աշակերտուհիները պարտին Սեպտ. 1էն, յառաջ օր, վերադառնալ վարժարան։

Տնօրէնութիւնս՝ կը յայտարարէ թէ չորրորդ տարեշրջանին սկիզբը նախակրթութիւնը աւարտող աղջկանց համար կը բանայ երկրորդական վարժարանի Ա. դասարանը, ուր պիտի աւանդուին Քրիստոնէական կրօնք, մայրենի լեզուն, Ֆրանսերէն և անգլ. լեզուաց, դպրութեանց և գիտութեանց ուսումները, աշակերտութեան ամէնէն ձեռնտու և զործնական ապաքէզին նուիրուած կրթական մշակներու։ Դասախօսութիւնները տեղի պիտի ունենան ֆրանսերէն լեզուաւ։

Կը հրաւիրուին արդէն վարժարանս յաճախող թէ՛ գիշերօթիկ և թէ ցերեկօթիկ աշակերտուհիներուն և աշակերտներուն յարգելի ծնողք, ինչպէս նաեւ իրենց զաւակները վարժարանս մանկապարտէզի, նախակրթարանի և աղջկանց երկրորդական վարժարանի աշակերտութեան տալ փափաքողներն այցելել վարժարանս Օգս. 20էն մինչև 2 Սեպտ. կիրակի, ամէն օր կէսօրէ առաջ և տեղեկանալով ընդունելութեան պայմաններուն, կատարել գրաւոր ակզբնատրութիւնն առաջ՝ ստանալու արձանագրութեան կանոնագիր անհրաժեշտ ձեւակերպութիւնները։

Գաւառացի աղջկանք կրնան ըլլալ ուղղակի թղթակցութեամբ և թէ Գալատայ մէջ իրենց ներկայացուցչի միջոցաւ բանակցիլ Տնօրէնութեան հետ։

Հիմնադիր-Տնօրէն
Նիկողոսեան վարժարան
Ե. Դ. ՆԻԿՈՂՈՍԵԱՆ.

ՓԱԼԱԳԱՇԵԱՆ

ԱՂՋԿԱՆՑ ԲԱՐՁՐ. ՎԱՐԺԱՐԱՆ

ԼԵԶՈՒԱԳԻՏԱԿԱՆ ԵՒ ԳԵՂԱՐՈՒԵՍՏԱԿԱՆ

ԳԻՇԵՐՕԹԻԿ ԵՒ ՑԵՐԿՆԿԵԱՆ

Կ. Պոլիս, Գալատիոյ Մեսիրաս հասսխի

ՀՐԴ ՏԱՐԵՇՐՋԱՆ

Մասնաւոր ուսուցիչներու և ուսուցչուհիներու ձեռամբ, առնմանութեամբ ուսումներէ և գիտական անհրաժեշտ ծանօթութիւններէ զատ, հիմնական կրթասիւն կատարուելու Հայերէն, Օսմաներէն, Թրանսերէն, Անգլիերէն, և Գերմաներէն լեզուները՝ հանդերձ խօսակցութեամբ (բառաիֆ), ինչպէս նաեւ Գծագրութիւն, Տնտեսագիտութիւն, կար ու գործ, Աստղագրութեան զանազան տեսակները (ձեռքով և մեքենայով), ձայնական և գործնական երաժշտութիւն, մասնաւորապէս Դաշնակ և Ջութակ։ Գիշերօթիկներ կը վայելեն կատարեալ մնացք և ընտանեկան անթերի խնամք, առողջապահիկ պայմաններու մէջ։

Բանակցութեան համար դիմել ի վարժարան առ Տեսուչն կամ առ Տնօրէնին։ Մանրամասն տեղեկութիւն կարելի է ստանալ նաեւ, Պ. Յ. Ն. Նոր օրերը ժամը 5էն 9 դիմելով ի Գրատուն «ԳԱՐՈՒՆ», Մեծ Նոր խան, վերի յարկ, թիւ 55։

Աշակերտուհեաց վերամուտը տեղի պիտի ունենայ Սեպտ. 3 Հ. օր։

Հիմնադիր-Տնօրէն
Ե. Դ. ՓԱԼԱԳԱՇԵԱՆ
7—15

ԻԼԱՆ

ԽԱՐԻՃԻԼ ԵԼԶԱՐԻԷՐԸ ՃԷԼԻԷՆՆԻ

Տարիէն ճէլիլէի Խարիճիլեան ճեռաս 60 գաստար սօպանը թամիր թամիրներէրնէ մանալէրինէ վար լիւղում կէօրիւլճէէք իչ պօրուրներն թէճանի մէկզքի միւնազաթ գօնուլտրլրնտան վէ նիհայէթ գէնճի սալը կիւնիւ իչալէի գամիրներ թէրա օլրնճաղրնտան, թամիր գաստարը նում էրիէսի վէ սալը կիւնլերի տարիէի միւչարիլէյնտան միւթէչքիլ իսարէ գօմիսիօնրնա մուրաճաաթ էլլէմիլերի։

25 Աղրսթոս 323 2—3

Տարիէն ճէլիլէի Խարիճիլէնին բրիաղա մասրուզ ճիրէթիմնէ իրսալ ըլնճաաղ մանալէրին աէօքիւլէն պրաղ վէ չիմէնթէօլարրնն թամիր ու թէրիլ իչ իչ գաթ պատանա իսիլէնի պօտրում գամրնտա քիսին պրաղ մէր բարմգլըգլար իչ էրէրիկլէրի իսալ վէ մանալէրինէ վարը մէկ միւնազաթանա գօնրլարրնտան, նիհայէթ սալը կիւնիւ իչալէի գամրնտան, թամիր օլանպարրնն հէր կիւն սաաթ 1ալէն 10 գաստար տարիէի միւչարիլէյնտան միւթէչքիլ գօմիսիօնրնա մուրաճաաթ էլլէմիլերի։ 3—3

21 Աղրսթոս 323

ՏԷՐ ԵՒ ՏՆՕՐԷՆ

ՅՈՎՀԱՆՆԷՍ Ե. ԱՍԱՏՈՒՐԻՆ